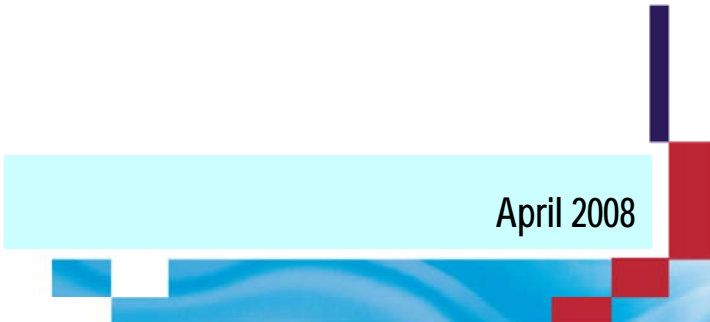

“Wmo in uitvoering”

Beleids- en uitvoeringsplan
2008-2012

April 2008

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Strategische visie op uitvoering van de Wmo in Bergen op Zoom	3
2.1.	De Wmo in vogelvlucht	3
2.2.	Strategische lijnen, doelstelling en kwaliteitseisen voor uitvoering van de Wmo	4
2.3.	Financieel kader	6
2.4.	Waar staan we in 2012?	7
3.	Uitwerking van prestatievelden	8
3.1.	Prestatieveld 1: Sociale samenhang en leefbaarheid	8
3.2.	Prestatieveld 2: Jeugd	12
3.3.	Prestatieveld 3: Info, advies en cliëntondersteuning	14
3.4.	Prestatieveld 4: Vrijwilligers en mantelzorgers	16
3.4.1.	Vrijwilligerswerkbeleid	16
3.4.2.	Mantelzorgbeleid	18
3.5.	Prestatieveld 5: Maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen	19
3.6.	Prestatieveld 6: Verstrekken van individuele voorzieningen	21
3.7.	Prestatievelden 7, 8 en 9: Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg	24
4.	Uitwerking overige Wmo-thema's	27
4.1.	Burgerparticipatie	27
4.2.	Benchmark & klanttevredenheidsonderzoek	28
4.3.	Verbinding Wmo – Wwb	29
Bijlage I	Financieel overzicht prestatievelden Wmo	30
Bijlage II	Uitkomsten benchmark Wmo 2007	35
Bijlage II	Overzicht gebruikte afkortingen	39

1. Inleiding

Zorgen dat mensen mee kunnen doen aan de samenleving. Dat is de opdracht die de Wmo (in werking getreden op 1 januari 2007) aan de gemeente geeft. De gemeente moet dat realiseren door maatschappelijke ondersteuning te bieden op negen gebieden (de zgn. prestatievelden, zie inzet).

Ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Wmo heeft de gemeente Bergen op Zoom in december 2005 de kadernota Wmo vastgesteld. In deze nota wordt gekozen voor een brede benadering van de Wmo en niet alleen voor het oppakken van de nieuwe taken die naar de gemeente werden overgeheveld (waarvan de huishoudelijke verzorging de meest omvangrijke was). De kadernota gaf richting aan het te formuleren beleid op de verschillende prestatievelden; enerzijds door de strategische visie van de gemeente op de Wmo te beschrijven, anderzijds door de beleidsrichting per prestatieveld te benoemen.

Met ingang van 2006 is vervolgens een start gemaakt met de uitvoering van de activiteiten zoals opgenomen in de kadernota. Het jaar 2006 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding op de implementatie van de huishoudelijke verzorging per 2007. Vanaf eind 2006 / begin 2007 is geïnvesteerd in de beleidsontwikkeling over de volle breedte van de Wmo. Dit heeft geresulteerd in de vaststelling van beleid op de volgende terreinen: vrijwilligerswerk, burgerparticipatie, sociale infrastructuur, wonen in relatie met welzijn & zorg, mantelzorg, en het regionaal kompas maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid. Andere onderwerpen (zoals Wmo-loket, verbinding Wmo-Wwb) zijn nog in voorbereiding en worden later in 2008 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Geconcludeerd mag worden dat er de afgelopen twee jaar veel beleidsontwikkeling heeft plaatsgevonden en dat de focus voor de komende jaren zal liggen op het uitvoeren van het beleid, op het realiseren van samenhang in de beleidsuitvoering en op het tijdig oppakken van nieuwe ontwikkelingen.

Dit beleids- en uitvoeringsplan - 'Wmo in uitvoering' - bevat een samenvatting van het beleid zoals dat voor de verschillende Wmo-prestatievelden en -thema's is geformuleerd. Heel concreet wordt o.a. beschreven welke activiteiten zullen worden uitgevoerd in de periode 2008 - 2012. Bovendien verbindt dit plan de verschillende onderdelen van het beleid door de strategische visie op de uitvoering van de Wmo te beschrijven. Het beleids- en uitvoeringsplan vormt daarmee het cement tussen de verschillende prestatievelden en aanverwante Wmo-thema's.

Dit beleids- en uitvoeringsplan valt uiteen in de volgende onderdelen. In hoofdstuk 2 komt eerst de strategische visie op de uitvoering van de Wmo aan de orde. Ingegaan wordt op de strategische beleidslijnen, de doelstelling, de kwaliteitseisen die aan de beleidsuitvoering worden gesteld en het financiële kader. Vervolgens worden in de hoofdstukken 3 en 4 respectievelijk de prestatievelden en een aantal Wmo-thema's kort uitgewerkt. Heel concreet komen daarbij bijvoorbeeld de doelstellingen, de uit te voeren activiteiten, de wijze van monitoring en de maatregelen ter borging van de kwaliteit aan de orde. Het beleids- en uitvoeringsplan wordt in hoofdstuk 5 afgesloten met een korte vooruitblik naar 2012.

Prestatievelden Wmo

1. Bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid;
2. Ondersteuning jeugdigen en hun ouders;
3. Geven van info, advies en cliëntondersteuning;
4. Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. Bevorderen van maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen;
6. Verlenen van individuele voorzieningen;
7. Bieden van maatschappelijke opvang;
8. Bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg;
9. Bevorderen van verslavingsbeleid.

2. Strategische visie en uitgangspunten

2.1 De Wmo in vogelvlucht

'Meedoen' is het centrale thema van de Wmo. Dit thema heeft betrekking op de volle breedte van de bevolking: jong en oud, ongeacht iemands maatschappelijke of economische positie, ongeacht beperkingen of afkomst.

De Wmo gaat uit van de gedachte dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor het organiseren van hun eigen leven. De meeste mensen zijn daar ook toe in staat. Voor hen is deelnemen aan de samenleving en zich inzetten voor anderen een vanzelfsprekendheid, maar dat is niet voor iedereen zo. In een aantal gevallen lukt dat meedoen niet op eigen kracht. De Wmo gaat er van dat mensen dan in de eerste plaats een beroep doen op mensen in de nabije omgeving. Te denken valt aan vrienden, bekenden en buren. Pas wanneer iemand het ook met hulp van naasten niet meer redt, kan een beroep worden gedaan op ondersteuning of zorg zoals deze geboden worden door de gemeente of de AWBZ.

Schematisch kan deze gedachte als volgt worden weergegeven (zie plaatje):

De besturingsfilosofie van de Wmo is kort samen te vatten: Regel het lokaal, horizontaal. De Wmo gaat uit van een grote lokale beleidsvrijheid, maar dan wel met een versterkte inbreng van de direct betrokkenen, met een maximaal transparante besluitvorming, met maximale inzichtelijkheid wat betreft de bereikte resultaten en de vergelijking met de prestaties van andere gemeenten. Met andere woorden, buiten een aantal kwaliteitseisen (zoals het opstellen van een beleidsplan, het betrekken van burgers bij de beleidsvoorbereiding, het deelnemen aan een klanttevredenheids-onderzoek en een verantwoordingsplicht inzake gerealiseerde prestaties) wordt het uiteindelijke beleid binnen de verschillende prestatievelden bepaald door de visie van de gemeente.

De Wmo maakt de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van 'maatschappelijke ondersteuning' aan haar inwoners. Deze maatschappelijke ondersteuning valt uiteen in negen prestatievelden, te weten:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van wijken, dorpen en buurten;
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. Het verlenen van voorzieningen aan de mensen genoemd onder prestatieveld 5 ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. Het bieden van maatschappelijke opvang;
8. Het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg.
9. Het voeren van verslavingsbeleid.

In de lijst van de prestatievelden zit een opbouw van een gerichtheid op alle inwoners en hun leefomgeving tot specifieke ondersteuning van bepaalde groepen.

Het realiseren van de doelstelling van de Wmo ('Meedoen') vraagt inzet van alle betrokken partijen, te weten de burgers, de aanbieders en de gemeente.

De dagelijkse inrichting van de samenleving is het primaat van de burgers. Er wordt een groter beroep gedaan op hun zelfredzaamheid en de zorg voor elkaar. Dit betekent een fundamentele omslag in het maatschappelijk denken en doen, namelijk van individualisering naar gemeenschapszin. Om dit te kunnen realiseren is een krachtige sociale structuur nodig waar maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen.

Ook de rol en positie van aanbieders van zorg en welzijn veranderen. Van hen wordt verwacht dat zij samenwerken bij het aanbieden van ondersteunende arrangementen. Daarnaast vervalt de vanzelfsprekendheid dat zij 'vaste' aanbieders zijn. Er komt meer marktwerking, waarbij de gemeente de rol heeft van opdrachtgever.

De rol van de gemeente onder de Wmo heeft verschillende kanten. De belangrijkste rol van de gemeente is die van regisseur. Vanuit deze hoedanigheid spreekt de gemeente alle partijen / organisaties aan op hun eigen verantwoordelijkheid en maakt afspraken over wie wat doet (ketenregie). Daarnaast is de gemeente in een aantal gevallen verantwoordelijk voor het inkopen van activiteiten of diensten van maatschappelijke organisaties. In sommige gevallen gaat dit door middel van een subsidierelatie; in andere gevallen door middel van privaatrechtelijke overeenkomsten.

2.2 Strategische lijnen, doelstelling en kwaliteitseisen voor de uitvoering van de Wmo

Met de invoering van de Wmo is de gemeente verantwoordelijk geworden voor de formulering en uitvoering van beleid op een negental prestatievelden. Het beleid op al die prestatievelden dient er op gericht te zijn om mensen zoveel mogelijk te laten meedoen aan de samenleving. Het kader voor al het Wmo-beleid wordt gevormd door het lokaal sociaal beleid van de gemeente Bergen op Zoom. Dit beleid is er – evenals de Wmo – op gericht om, uitgaande van de eigen verantwoordelijkheid van inwoners, mensen zoveel mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving. Waar een persoon daartoe niet in staat is, biedt de gemeente een vangnet voor ondersteuning en zorg, gericht op het herstellen van de zelfredzaamheid.

De keuze om het lokaal sociaal beleid leidend te laten zijn voor de invulling van het Wmo-beleid op de verschillende prestatievelden is ook vastgelegd in de kadernota Wmo (december 2005). In de kadernota is verder aangegeven of het gemeentelijke beleid ten aanzien van de verschillende onderwerpen gehandhaafd kon worden, intensivering nodig had of dat formulering van nieuw beleid noodzakelijk was.

De afgelopen jaren is er veel tijd en aandacht besteed aan de ontwikkeling van het Wmo-beleid op de diverse prestatievelden en thema's. Waar de gemeente zich in 2006 vooral heeft gericht op de voorbereiding van de invoering van de huishoudelijke verzorging per 1 januari 2007, heeft 2007 vooral in het teken gestaan van het realiseren van integraal beleid over de volle breedte van de wet: van sociale samenhang en leefbaarheid tot het regionaal kompas voor maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid.

Hoewel de komende jaren ten aanzien van een aantal onderwerpen nog beleidsformulering nodig is, zal de komende periode toch vooral in het teken staan van het op een zo integraal mogelijke manier uitvoeren van het beleid. In deze paragraaf wordt beschreven – gezien over de volle breedte van de Wmo – welke strategische lijnen worden gehanteerd bij de uitvoering van het beleid, wat de beleidsdoelstelling is en welke kwaliteitseisen worden gehanteerd bij de beleidsuitvoering.

Strategische beleidslijnen

De strategische lijnen voor de uitvoering van de Wmo – welke eind 2005 zijn vastgelegd in de kadernota Wmo, blijven van kracht voor de periode 2008 -2012, namelijk:

- breed samenhangend beleid;
- de burger is zelf verantwoordelijk;
- bij het nemen van eigen verantwoordelijkheid hoort keuzevrijheid,

Wat houden de beleidslijnen in?

Breed samenhangend beleid

Dit betekent o.a. dat er samenhang is tussen verschillende beleidsterreinen (binnen de gemeente, maar ook met andere delen van het zorgstelsel). Naar de Wmo kijkend, betekent het ook dat er samenhang is tussen algemene en individuele voorzieningen en tussen individuele voorzieningen onderling. Het beleid wordt dusdanig geformuleerd dat het in principe van toepassing is op alle inwoners (inclusief beleid).

In de praktijk houdt dit het volgende in:

- Lokaal sociaal beleid als kader voor het Wmo-beleid.
- Inclusief beleid: doelgroepenbeleid is tijdelijk en bedoeld om een achterstandssituatie op te heffen.
- Ketenaanpak: zowel op cliëntniveau als instellingsniveau.
- Het uitgangspunt dat het realiseren van algemene voorzieningen het verstrekken van (een deel van de) individuele voorzieningen overbodig kan maken.

De Wmo heeft raakvlakken met een aantal andere wetten waarvoor de gemeente verantwoordelijkheid is. Te denken valt aan de Wet werk & bijstand (Wwb), de Wet inburgering (de Wi), de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) en het ruimtelijke beleid. Door het instrumentarium van de verschillende wetten in samenhang met elkaar in te zetten, kunnen win-win-situaties worden gerealiseerd. In de hoofdstukken 3 en 4 wordt hier verder op in gegaan.

De burger is zelf verantwoordelijk

In de Wmo staan begrippen als 'meedoen' en 'eigen verantwoordelijkheid' centraal. Ook in dit Wmo-beleidsplan is de eigen verantwoordelijkheid van de burger het uitgangspunt.

In de praktijk houdt dit het volgende in:

- Een verantwoordelijke burger die mede zorgdraagt voor de leefbaarheid van zijn buurt, problemen signaleert en er iets mee doet en binnen zijn mogelijkheden ondersteuning aan naasten verleent.
- De gemeente die regie voert, randvoorwaarden schept voor sociale infrastructuur en zorgt voor een vangnet.

Bij het nemen van eigen verantwoordelijkheid hoort keuzevrijheid

Dit betekent onder meer dat mensen het recht hebben om eigen keuzes te maken (zelfbeschikking), dat er ruimte moet zijn voor verscheidenheid en maatwerk, dat er een gevarieerd aanbod aan Wmo-voorzieningen voorhanden moet zijn, dat er mogelijkheden zijn voor het zelf inkopen van voorzieningen (persoonsgebonden budget) en dat inwoners / burgers door de gemeente op actieve en gevarieerde manieren bij de beleidsvoorbereiding worden betrokken (burgerparticipatie).

In de praktijk houdt dit het volgende in:

- De burger heeft iets te kiezen:
 1. er zijn verschillende algemene en individuele voorzieningen en verschillende aanbieders;
 2. de burger kan zelf kiezen of hij zorg in natura wil of een budget waarvoor hij zelf ondersteuning of zorg kan inkopen.
- De burger wordt door de gemeente betrokken bij beleidsformulering en vormgeving van voorzieningen.

Doelstelling

Zoals ook al in het begin van deze paragraaf is aangegeven, vormt het lokaal sociaal beleid van de gemeente de basis voor de inhoudelijke vormgeving van het beleid op de verschillende prestatievelden. De doelstelling van het Wmo-beleid luidt daarmee als volgt:

'De gemeente Bergen op Zoom wil – uitgaande van de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van de burger – het wonen, werken, leren en recreëren voor alle burgers in een sfeer van welbevinden en veiligheid bevorderen door:

- *de sociale samenhang te versterken;*
- *maatschappelijke participatie te bevorderen;*
- *achterstanden te bestrijden en te voorkomen'.*

Deze algemene doelstelling wordt in de volgende hoofdstukken uitgewerkt voor de verschillende prestatievelden en voor een aantal thema's die in het kader van de Wmo relevant zijn, zoals burgerparticipatie, de verbinding met de Wwb en andere wetten, de uitvoering van de benchmark en het klanttevredenheidsonderzoek.

Kwaliteitseisen

Voortbouwend op de kadernota Wmo (december 2005) stelt de gemeente in de periode 2008 – 2012 de volgende kwaliteitseisen t.a.v. de beleidsuitvoering:

1. Het beleid wordt op een klantvriendelijke manier uitgevoerd:
Voor de burger is duidelijk wat hij wel en niet mag verwachten van de gemeente en hij of zij wordt op een prettige manier bejegend. Periodieke meting van de klantvriendelijkheid vindt plaats o.a. door deelname aan het landelijke klanttevredenheidsonderzoek en de lokale klanttevredenheidskaarten.
2. De beleidsuitvoering is doeltreffend, doelmatig en betrouwbaar:
De doeltreffendheid van het beleid, dus de mate waarin de gewenste maatschappelijke effecten en doelstellingen worden gerealiseerd, is zeker voor de hoofddoelstelling van het Wmo-beleid (zie p. 5) moeilijk te meten. Op onderdelen is meting echter wel mogelijk. Bij de prestatievelden en thema's wordt onder de kop 'monitoring' steeds aangegeven hoe de voortgang van de uitvoering gemeten wordt. Belangrijke instrumenten voor het toetsen van de doeltreffendheid en doelmatigheid zijn – naast de verschillende onderdelen van de beleidscyclus – de uitkomsten van de benchmark Wmo en de monitor individuele voorzieningen.
3. In het kader van doeltreffendheid en doelmatigheid worden met externe uitvoerders ook afspraken gemaakt over de kwaliteitseisen die aan de beleidsuitvoering worden gesteld.
4. In het geval er in de periode 2008 – 2012 in het kader van de Wmo nieuwe taken aan de gemeente worden toebedeeld, zal de gemeente goede overgangsregelingen treffen en wordt er voor de aspecten doeltreffendheid en doelmatigheid rekening gehouden met een overgangperiode van ongeveer twee jaar. Nieuwe taken moeten immers voldoende tijd krijgen om zich te kunnen zetten.

2.3 Financieel kader

Ten aanzien van de uitvoering van de Wmo hanteert de gemeente Bergen op Zoom als uitgangspunt dat deze bestaan uit:

1. de middelen die momenteel in de gemeentebegroting opgenomen zijn (huidig beleid op de verschillende prestatievelden, inclusief de integratieuitkering Wmo en de doeluikering maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid).
2. mogelijk nieuwe middelen welke het rijk beschikbaar stelt voor de uitvoering van de Wmo;
3. de eigen bijdragen cliënten (deze worden als inkomsten geboekt op het desbetreffende product waarvoor de eigen bijdragen worden geheven).

Verder wordt via het beleidskader 2009-2013 aan de gemeenteraad voorgesteld om vanuit de reserve WFA een reserve Wmo in te stellen van waaruit financiële tegenvallers opgevangen kunnen worden.

In de bijlage is een overzicht opgenomen dat weergeeft welke producten (zoals opgenomen in de gemeentebegroting) een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de doelstellingen van de verschillende prestatievelden van de Wmo. Het gaat om een indicatief overzicht. De bedragen zijn ontleend aan de begroting 2008; het gaat dus om geraamde budgetten, niet om werkelijke uitgaven.

De verdeling van de middelen die landelijk beschikbaar zijn voor de integratieuitkering Wmo wordt in vier jaar tijd omgebouwd van een verdeling op historische gronden naar een verdeling op basis van een objectief verdeelmodel. Bergen op Zoom is daarbij aan te merken als een zogenaamde 'nadeelgemeente'. Uitgaande van de feiten zoals die op moment van het schrijven van deze nota bekend zijn, betekent dit dat de integratieuitkering voor Bergen op Zoom wordt afgebouwd van ca. € 8 mln. in 2008 naar ca € 6,4 mln. voor 2010 en verder. De precieze cijfers worden jaarlijks bekend gemaakt via de juni- en septembercirculaire.

Naast het feit dat Bergen op Zoom de komende jaren te maken zal krijgen met een dalende integratieuitkering, maken de volgende maatschappelijke ontwikkelingen dat de gemeente behoedzaam zal moeten omgaan met de middelen voor de Wmo:

- de vergrijzing en extramuralisering, welke beide leiden tot een stijgende vraag naar ondersteuning en zorg;
- de stijging van de loon- en organisatiekosten van uitvoerende organisaties (als gevolg van inflatie). Heel specifiek moet hier ook het voornemen van de minister genoemd worden om middels een wetwijziging het gebruik van de Alphahulp-constructie terug te dringen, wat naar verwachting zal leiden tot een toename van de kosten van de huishoudelijke verzorging;
- de verdere toename van de schaarste aan personeel in de zorg, met mogelijke loonstijgingen als gevolg;
- binnen de Wmo is sprake van diverse open eind-regelingen, waardoor de gerealiseerde uitgaven op gespannen voet kunnen komen te staan met het daarvoor aangegeven financieel kader.

Tegenover de bovengenoemde maatschappelijke ontwikkelingen, welke naar verwachting leiden tot een stijgende vraag en daarmee tot hogere kosten, staat de aanname dat het investeren in een integraal welzijnsaanbod (ook beschikbaar voor kwetsbare groepen) de groei van de vraag naar ondersteuning en zorg zou kunnen afremmen. In de nota 'Voor(uit)zien in voorzieningen' (zie paragraaf 3.1 over prestatieveld 1) wordt hieraan een eerste uitwerking gegeven.

2.4 Waar staan we in 2012?

De Wmo is op 1 januari 2007 ingevoerd. Op het moment van het schrijven van dit beleids- en uitvoeringsplan zijn we dus ruim een jaar aan de slag. De gemeente Bergen op Zoom heeft daarbij gekozen voor een brede benadering van de Wmo en niet alleen voor een gerichtheid op nieuwe taken. Bergen op Zoom benadert de Wmo als een brede welzijnswet, waarbij het ontwikkelen van een uitgebreid en toegankelijk aanbod aan algemene voorzieningen voorliggend is ten opzichte van ondersteuning en zorg.

De afgelopen twee jaar is veel tijd gestoken in de beleidsontwikkeling van de verschillende Wmo-prestatievelden. Voorafgaand aan de invoering (in 2006) is vanzelfsprekend heel veel aandacht besteed aan de voorbereiding op de overname van de huishoudelijke verzorging. Afgelopen jaar (2007) is juist veel geïnvesteerd in beleidsontwikkeling over de volle breedte van de Wmo, o.a. beleid op het terrein van sociale infrastructuur, vrijwilligerswerk, mantelzorg, burgerparticipatie, wonen in relatie met welzijn en zorg en maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid.

Verder zijn rondom de Wmo op landelijk niveau nog tal van ontwikkelingen gaande.

- de minister is een wetwijziging aan het voorbereiden met als doel om het gebruik van de Alpha-hulpconstructie terug te dringen;
- er moeten afspraken met de MEE worden gemaakt, vooruitlopend op de mogelijke overheveling van de MEE-regeling naar de Wmo;
- aanpassingen binnen de AWBZ (zoals wijzigingen in de grondslagen waarop ondersteunende begeleiding wordt toegewezen) die gevolgen hebben voor de uitvoering van de Wmo;
- de mogelijke overheveling van andere AWBZ-functies (de ondersteunende en activerende begeleiding) naar de Wmo.

De kans is aanwezig dat zich de komende jaren veranderingen in de Wmo voordoen, waarop de gemeente zal moeten inspelen. Behoudens de overdracht van nieuwe taken naar de gemeente, zal de komende jaren op enkele terreinen nog beleidsontwikkeling nodig zijn (te denken valt aan de nota arbeidsmarkt- en participatiebeleid waarin de verbinding tussen de Wmo en de Wwb gestalte wordt gegeven, de herijking van het welzijnsbeleid c.q. de verdere uitwerking van het beleid op prestatieveld 1, de vormgeving van infrastructuur voor ondersteuning en zorg in de verschillende woonservicegebieden van Bergen op Zoom, de ontwikkeling van het preventief jeugdbeleid en het Wmo-loket). De aandacht zal echter vooral gericht zijn op uitvoering van het geformuleerde beleid en op het leggen van verbindingen tussen de verschillende prestatievelden van de Wmo en met andere (gemeentelijke) beleidsterreinen. Kortom, aandacht voor het realiseren van samenhang in de beleidsuitvoering op een zodanige manier dat er voor inwoners optimale mogelijkheden gerealiseerd worden om te kunnen deelnemen aan de samenleving.

3. Uitwerking van de prestatievelden

In dit hoofdstuk komen de verschillende prestatievelden van de Wmo kort aan de orde. Per veld worden de volgende onderwerpen beschreven:

- a. de inhoudelijke doelstelling;
- b. de samenhang met andere velden of thema's;
- c. de verwachte resultaten en – in het verlengde daarvan – hoe de gemeente de voortgang gaat meten;
- d. de acties die in de periode 2008 – 2010 zullen worden ondernomen;
- e. welke maatregelen genomen worden om de kwaliteit te waarborgen;
- f. welke maatregelen worden genomen om keuzevrijheid te bieden (geldt voor de prestatievelden 2, 5 en 6);
- g. hoe de gemeente zich op de hoogte heeft gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen;
- h. de wijze waarop gecommuniceerd wordt over het onderwerp.

Voor uitgebreide beschrijvingen en analyses wordt verwezen naar de beleidsnota's die inmiddels voor de meeste prestatievelden vastgesteld of in concept gereed zijn. Een samenvattend financieel overzicht treft u aan in de bijlage.

3.1 Prestatieveld 1: Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in wijken, dorpen en buurten

De Wmo is een wet met een brede insteek, waarvan welzijn de belangrijkste is. Het eerste prestatieveld van de Wmo is het bevorderen van leefbaarheid en sociale samenhang. Dit zijn zaken die dicht bij mensen staan, bij hoe mensen wonen, leven en werken. In dit prestatieveld neemt het begrip 'civil society' een belangrijke plaats in. Civil society houdt in dat er een zodanige sociale structuur is dat mensen zich verantwoordelijk voelen voor hun leefomgeving, samen dingen ondernemen en voor elkaar klaar staan.

Status

Prestatieveld 1 is een heel breed en omvat een groot scala aan gemeentelijke instrumenten die ingezet kunnen worden ter bevordering van de sociale samenhang en leefbaarheid. Dit varieert bijv. van wijkcentra, agogisch werk, activiteiten van sport- en vrijwilligersverenigingen tot de rol van (brede) scholen, de inzet van wijkmanagers en culturele voorzieningen. Het gemeentelijke beleid ten aanzien van dit prestatieveld is neergelegd in verschillende beleids- en uitvoeringsnota's. Recent verschenen zijn het lokaal sociaal beleid-II 'Voor(zien) in voorzieningen' en de uitvoeringsnota brede school.

De instrumenten zijn echter altijd ondersteunend en faciliterend ten opzicht van de eigen inzet van de bewoners van een wijk of buurt. Zonder hun inzet kunnen geen leefbare, vitale wijken en buurten gerealiseerd worden.

Visie

Op grond van het lokaal sociaal beleid streeft de gemeente Bergen op Zoom naar het bevorderen van de sociale samenhang. Zoals diverse onderzoeken hebben aangetoond zijn buurten met een sterke sociale samenhang en een relatief goed sociaal-economisch profiel veiliger, meer leefbaar en is de bereidheid van burgers om zich in te zetten t.b.v. de eigen buurt groter. Sociale samenhang is dus een noodzakelijke randvoorwaarde die van grote invloed is op de leefbaarheid, veiligheid en participatie van burgers. Naast het werk aan deze randvoorwaarde, dat meestal een proces van jaren vergt, voert de gemeente ook actief beleid ter stimulering van leefbaarheid en participatie op de kortere termijn. Het kernbegrip hierbij is steeds 'betrokkenheid'. Bewoners dienen zich bij hun eigen dorp, buurt of wijk betrokken te voelen. Dit uit zich bijvoorbeeld in een trots zijn op de eigen omgeving, maar ook in de behoefte om zelf te werken aan verbetering en onderlinge behulpzaamheid.

Het eerste prestatieveld van de Wmo valt uiteen in drie delen (zie ook 'Kadernota Wmo', 2005). De onderdelen staan vanzelfsprekend niet op zichzelf, maar hebben ook raakvlakken met elkaar.

1. *Sociale samenhang*

Sociale samenhang wordt bepaald door de mensen die in een bepaald gebied woonachtig zijn. Wijken en dorpen hebben inwoners die een bepaalde opleiding hebben, een betaalde of onbetaalde dagbesteding, een inkomen, een afkomst, een huur- of koopwoning, etc. Al deze factoren bepalen tezamen wat het sociaal-economisch profiel van een wijk is, en zijn van grote invloed op de sociale samenhang.

Doel: Alle wijken en dorpen een gedifferentieerd woningbestand en sterke sociaal-economische structuur te geven, met goede voorzieningen om de sociale samenhang te ondersteuning.

Welke instrumenten heeft de gemeente op dit terrein tot haar beschikking?

- *Volkshuisvestingsbeleid*: de aard van de woningen bepaalt in sterke mate de samenstelling van een wijk. Een evenwichtig woningbestand biedt een evenwichtige bevolkingsopbouw. In het kader van het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid worden ook prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties. De huidige afspraken zijn eind 2007 vastgesteld en hebben een looptijd van twee jaar (2008-2009). Een onderdeel dat in het kader van prestatieveld 1 van belang is, is het uitgangspunt dat de gemeente en woningcorporaties belangrijke partners zijn in de financiering van leefbaarheidsinitiatieven op wijk- en buurtniveau. In dit kader is het voornemen vastgelegd om te komen tot een fonds (gevoed door de corporaties en gemeente gezamenlijk) van waaruit sociaal-maatschappelijke activiteiten t.a.v. het woon- en leefmilieu worden gefinancierd.
- *Beleid Integrale Stedelijke Vernieuwing (ISV)*: een aantal bestaande wijken heeft een zwakke sociaal-economische en fysieke structuur. In deze wijken kunnen concentraties van problemen ontstaan. ISV is gericht op een herstel van de concurrentiepositie ten opzichte van nieuwere wijken middels een verbetering van de sociale, economische en fysieke structuur van de wijk. Waar nodig wordt geherstructureerd, gesloopt en gerenoveerd. Dit alles vanuit een sociaal-maatschappelijke visie op de wijk. Waar het voorzieningenniveau onder de maat is, wordt gezorgd voor een beter economisch draagvlak voor voorzieningen.
- *Beleid sociale infrastructuur*: Dit is gericht op het versterken van de sociale samenhang in de woonservicegebieden in Bergen op Zoom door het realiseren van een adequate sociale infrastructuur in die gebieden. Het doel is om in 2015 in elk woonservicegebied een sociale basisinfrastructuur te realiseren en om in elke woonservicegebied een structuur voor maatschappelijke ondersteuning en zorg te realiseren, welke past bij het karakter van het gebied, de bevolkingssamenstelling en de specifieke ontwikkelingen in dat gebied. Het beleid op het terrein van de sociale infrastructuur is vastgelegd in de nota Lokaal sociaal beleid-II 'Voor(uit)zien in voorzieningen' (vastgesteld door gemeenteraad, maart 2008).
In vervolg op de beleidsnota zullen de volgende zaken in 2008 worden opgepakt:
 - *Uitvoeringsnota 'Wonen, in relatie tot welzijn & zorg (vastgesteld, raad, maart 2008)'*
 - *Opstellen uitvoeringsnota 'Herijking welzijnsbeleid'*
 - *Uitvoeringsnota 'Brede school'(vastgesteld, B&W, januari 2008)*
 - *Opstellen uitvoeringsnota 'Ondersteunings- en zorgstructuur kwetsbare groepen'*
 - *Voorzieningenniveau realiseren in wijken waar zich kansen voordoen. Concreet betekent dit bijv. het realiseren van bijv. woonzorgzones (met bijbehorende ondersteuningsstructuur)in de ISV-wijken Borgvliet/Langeweg en Gageldonk-West.*
- *Accommodatiebeleid, brede schoolbeleid en culturele voorzieningen (onderdeel van de sociale infrastructuur)*: sociaal-culturele centra en brede scholen bieden ruimte op elkaar te ontmoeten en op educatieve of vrijwillige basis activiteiten te ontplooiën. Inmiddels is in het verlengde van de nota 'Voor(uit)zien in voorzieningen' de uitvoeringsnota brede school vastgesteld door het college. In deze nota is een uitvoeringsprogramma opgenomen voor de periode 2008-2011. Ook culturele voorzieningen als de bibliotheek, internetcafés kunnen de functies van kenniscentrum en ontmoetingsplaats vervullen.
- *Welzijnsbeleid*: het agogisch werk stimuleert bewoners elkaar te ontmoeten, begrip voor elkaar op te brengen, etc. Ook worden activiteiten opgezet op het gebied van scouting, natuureducatie en kindervakantiespel. In 2008 zal in het verlengde van de nota 'Voor(uit)zien in voorzieningen' een uitvoeringsnota 'Herijking welzijnsbeleid' worden opgesteld.

- *Breedtesport / uitvoering BOS-impulsproject*: met sport als middel kunnen bewoners elkaar actief ontmoeten. De afgelopen jaren zijn er in verschillende wijken concrete activiteiten ontplooid op dit terrein, zoals TOS (Thuis op straat) en Kidssport in Oost.
- *Cultuurbeleid*: een goede infrastructuur en een goed gefaciliteerd verenigingsleven met een breed aanbodsspectrum bieden mogelijkheden voor gelijkgestemden om elkaar te ontmoeten, te participeren, te ontplooiën en tot een gezamenlijk resultaat te komen.
- *Kunst in de openbare ruimte*: een instrument om identificatie met de woon- en leefomgeving een extra kwaliteit te geven.

2. Leefbaarheid & veiligheid

Buurtten met een sterke sociale samenhang / sociaal-economisch profiel zijn over het algemeen leefbaar en veilig. Echter, overal waar mensen wonen ontstaat overlast, vervuiling, criminaliteit, etc. De buurten dienen dan ook beheerd te worden.

Doel: Alle wijken en dorpen worden naar behoren onderhouden en zijn naar mening van de bewoners voldoende leefbaar en veilig.

Instrumenten:

- *Gebiedsgericht werken*: leefbaarheid vraagt om een actief fysiek en sociaal beheer van de (openbare ruimte in) wijken en buurten, in nauw overleg met de bewoners. Wijkmanagers, stadsdeelbeheerders en opzichters van de gemeente vervullen hier samen met de woningstichtingen en wijkagenten hun rol.
- *Veiligheidsbeleid*: aandacht voor preventie en repressie. Voldoende inzet en beschikbaarheid van politie. Aandacht voor specifieke problemen van bepaalde wijken (bijv. geconcentreerde drugsoverlast). Inzet van buurtpreventieteams.
- *Welzijnsbeleid*: Agogisch werk richt zich op de concrete aanpak van gevoelde overlast. Het kan dan gaan om jeugdoverlast of interetnische spanningen.
- *Onderwijs*: De school wordt nadrukkelijk gezien als een centrum in de wijk waar kinderen zich al vanaf de peuterspeelzaal kunnen ontwikkelen. Rondom de school is een (zorg-/hulp)netwerk georganiseerd. In dit kader dient ook een op de wijk afgestemd cultuureducatief aanbod genoemd te worden.

3. Participatie

Alles wat de gemeente doet, doet zij voor haar burgers. De burger is opdrachtgever, klant en toetsers van de gemeente. Daarnaast komen uit particulier initiatief vaak de beste ideeën voort om de buurt vriendelijk, schoon en zorgzaam te houden of te maken. Sociale samenhang en leefbaarheid zijn niets zonder de eigen inzet van de burger.

Doel: Burgers dienen in de eerste plaats betrokken te zijn, en vervolgens door de gemeente te worden bij sociale samenhang en leefbaarheid van de woonomgeving. Zelfredzaamheid en onderlinge behulpzaamheid van bewoners dienen gestimuleerd en ondersteund te worden.

Instrumenten:

- *Wijkbudgetten*: Om eigen ideeën en initiatieven van bewoners daadwerkelijk te ondersteunen zijn per wijk budgetten beschikbaar waarover bewoners via de wijkcommissie kunnen beschikken. In 2008 zal een brede evaluatie hierover plaatsvinden.
- *Ondersteuning wijkcommissies*: Daar waar wijkcommissies actief zijn op het gebied van sociale samenhang en leefbaarheid kunnen zij rekenen op financiële ondersteuning middels een subsidie. Tevens worden zij afhankelijk van hun behoefte ondersteund door het agogisch werk.
- *Vrijwilligersloket*: Mensen die er behoefte aan hebben vrijwilligerswerk te verrichten, kunnen hiervoor terecht bij het vrijwilligersloket of zich direct wenden tot organisaties die veel werken met vrijwilligers.

Samenhang met andere velden of thema's

Prestatieveld 1 vormt de basis voor het beleid ten aanzien van alle andere prestatievelden van de Wmo. Binnen het prestatieveld bestaan veel gemeentelijke instrumenten die ingezet kunnen worden ter bevordering van de sociale samenhang en leefbaarheid. De verschillende instrumenten dienen (in een bepaald gebied) in samenhang met elkaar te worden ingezet.

Verder ligt er een nadrukkelijke relatie met de uitvoering van de Wet werk & bijstand en het thema 'burgerparticipatie'.

Doelen

- *T.a.v. sociale samenhang:*
Alle wijken en dorpen een gedifferentieerd woningbestand en sterke sociaal-economische structuur te geven, met goede voorzieningen om de sociale samenhang te ondersteuning.
⇒ *Uitwerking: doelstelling sociale infrastructuur:*
het versterken van de sociale samenhang in de woonservicegebieden van Bergen op Zoom door het realiseren van een adequate sociale infrastructuur in die gebieden. Dit betekent dat in 2015 in elk woonservicegebied een sociale basisinfrastructuur is gerealiseerd en dat in elk woonservicegebied een structuur voor maatschappelijke ondersteuning en zorg is gerealiseerd welke past bij het karakter van het gebied, de bevolkingssamenstelling en de specifieke ontwikkelingen in dat gebied.
- *T.a.v. leefbaarheid & veiligheid:*
Alle wijken en dorpen worden naar behoren onderhouden en zijn naar mening van de bewoners voldoende leefbaar en veilig.
- *T.a.v. participatie:*
Burgers zijn betrokken, en worden vervolgens door de gemeente betrokken bij sociale samenhang en leefbaarheid van de woonomgeving. Zelfredzaamheid en onderlinge behulpzaamheid van bewoners dienen gestimuleerd en ondersteund te worden.

Monitoring voortgang

Monitoring vindt deels plaats via de gemeentepijling (twee jaarlijks, o.a. voor de aspecten leefbaarheid, bezoek wijkcentra, etc.)

De monitoring van de voortgang op het 1e prestatieveld dient nog verder te worden aangescherpt.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Uitvoering nota LSB-II 'Voor(uit)zien in voorzieningen:</i>						
• Vaststellen uitvoeringsnota 'Wonen, i.r.t. welzijn & zorg'	Eénmalig					
• Uitvoeren uitvoeringsnota 'Wonen, i.r.t. welzijn & zorg'	Continue					
• Uitvoeren uitvoeringsnota 'Brede School'	Continue					
• Opstellen uitvoeringsnota 'Herijking welzijnsbeleid'	Eénmalig					
• Uitvoering uitvoeringsnota 'Herijking welzijnsbeleid'	Continu					
<i>Jaarlijkse subsidieverlening aan o.a.agogisch / -jongerenwerk, stichting verenigde wijkcentra, wijkcommissies, culturele en vrijetijdsverenigingen, kindervakantiespel, scouting, etc.</i>	Jaarlijks					
<i>Uitvoering BOS-Impuls</i>	Continu					
<i>Uitvoering gebiedsgericht werken:</i>						
• Inzet wijkleefbaarheidsbudgetten	Jaarlijks					
• Evaluatie (en pilot wijk Oost)	Eénmalig					
<i>Uitvoering veiligheidsbeleid</i>	Continu					

Maatregelen ter waarborging van de kwaliteit

In de subsidievoorwaarden zijn kwaliteitseisen worden opgenomen waaraan de organisatie die de subsidie ontvangt, moet voldoen. De uitvoering wordt bewaakt middels de periodieke overleggen die met de uitvoerende organisatie plaatsvinden.

Hoe heeft de gemeente zich op de hoogte gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen?

De concept-nota 'Voor(uit)zien in voorzieningen' is aan een groot aantal cliënt- en belangenorganisaties en aanbieders van welzijn en zorg ter reactie aangeboden. Ook heeft er een symposium over het onderwerp plaatsgevonden.

Juist bij de uitvoering van het beleid vindt contact met individuele en groepen burgers plaats. Bijvoorbeeld door de wijkmanagers, maar ook bij het handen en voeten geven van onderdelen van het ISV-beleid worden burgers op buurt- en zelfs straatniveau benaderd om mee te denken en hun ideeën en behoeften kenbaar te maken.

Wijze waarop gecommuniceerd gaat worden over het onderwerp

Een belangrijk deel van de communicatie t.a.v. het 1^e prestatieveld vindt plaats door communicatie met de wijkcommissies en wijktafels, en in voorkomende gevallen met individuele burgers. De wijkmanagers vormen daarbij een spin in web. De activiteiten in het kader van het BOS-project worden gecommuniceerd via verschillende nieuwsbrieven gericht op de doelgroep. Een ander deel van de communicatie aan de gebruikers van voorzieningen vindt plaats via de door de gemeente gesubsidieerde aanbieders.

3.2 Prestatieveld 2: Het ondersteunen van jeugdigen en ouders bij problemen met opgroeien en opvoeden

Prestatieveld 2 houdt in: 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden'. Dit prestatieveld heeft betrekking op de in de gemeente wonende jeugdigen en hun ouders / verzorgers, die een hoger risico hebben op een ontwikkelingsachterstand, schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op de grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden.

Met de komst van de Wmo moet de gemeente voorkomen dat ernstige opgroei- en opvoedproblemen ontstaan. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt uitgedrukt in vijf functies:

- *Informatie verstrekken aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien;*
- *Signaleren van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg, jeugd- en jongerenwerk en het onderwijs;*
- *Toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden naar voorzieningen aan de hand van een 'sociale kaart' voor ouders, kinderen, jeugdigen en verwijzers;*
- *Licht pedagogische hulpverlening, zoals schoolmaatschappelijk werk en coachen van jongeren;*
- *Coördineren van zorg in het gezin op lokaal niveau.*

Bovenstaande functies zijn niet helemaal 'blanco', de afgelopen jaren zijn er in de gemeente Bergen op Zoom al verschillende initiatieven gestart om de functies in te vullen. Hierbij kan gedacht worden aan de gemeentedeckende buurtnetwerken (gecoördineerd door de zorgmanagers), het jeugd- en gezinsloket en de zorgadviesteams (ZAT's) in het voortgezet onderwijs. Naast deze bestaande initiatieven komen de komende tijd verschillende zaken op de gemeente af: zoals het ontwikkelen van een gemeentedeckend Centrum voor Jeugd en Gezin en het invoeren van het digitale signaleringssysteem 'Zorg voor Jeugd'. Het Centrum voor Jeugd en Gezin voert de vijf gemeentelijke functies van het jeugdbeleid uit en verleent algemene en preventieve gezondheidszorg. Het Centrum voor Jeugd en Gezin vormt daarmee een ideale 'kapstok' om de vijf functies van het gemeentelijke preventieve jeugdbeleid aan op te hangen. Daarnaast richt het signaleringssysteem 'Zorg voor Jeugd' zich ook op het signaleren van problemen en het coördineren van zorg. De komende tijd staat in het teken van het verwoorden van een visie hoe deze nieuwe ontwikkelingen zich verhouden tot bestaande initiatieven.

Het totale gemeentelijke jeugdbeleid omvat vanzelfsprekend meer dan alleen op preventie gerichte ondersteuning. Te denken valt bijvoorbeeld aan het onderwijsbeleid en veiligheidsbeleid (zie ook de kop 'samenhang met andere velden of thema's').

Status

Momenteel is de gemeente Bergen op Zoom bezig met het opstellen van een nieuwe kadernota jeugd 2008-2012. Deze nota wordt midden 2008 vastgesteld door de gemeenteraad. In deze nota wordt onder andere de visie verwoord van hoe het Centrum voor Jeugd en Gezin eruit gaat zien in de gemeente en hoe zich dat verhoudt tot het Veiligheidshuis en het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. In deze nota wordt tevens een koppeling gemaakt met prestatieveld 2 van de Wmo.

Samenhang met andere velden of thema's

Binnen de Wmo zijn in prestatieveld 2 de vijf functies verankerd die binnen de Wet op de jeugdzorg worden aangemerkt als gemeentelijke verantwoordelijkheid. Naast dit prestatieveld zijn er nog meer velden die een link hebben met jeugd. Hieronder worden ze kort benoemd:

- Prestatieveld 1: leefbaarheid en bevorderen van sociale samenhang. Wijk-/ buurtleefbaarheid en jeugd kent twee dimensies:
 - leefbaarheid voor jeugdigen met hun leeftijdspecifieke behoeften (bijvoorbeeld spelen en ontmoeten, ontdekken en een eigen plek innemen in de sociale gemeenschap);
 - leefbaarheid voor alle bewoners met als belangrijke punten: veiligheid en voorkomen van (jeugd)overlast. In 2011 dient de jeugdcriminaliteit met 10% te zijn verminderd.
- Prestatieveld 3: informatie, advies en cliëntondersteuning. De gemeente zorgt voor algemeen toegankelijke voorzieningen, waar iedereen inlichtingen kan krijgen over het (gemeentelijk) aanbod.
- Prestatieveld 4: ondersteunen mantelzorg en vrijwilligerswerk. Jonge mantelzorgers zijn thuiswonende jongeren die opgroeien met een langdurig ziek familielid. Kenmerkend is dat deze groep jonge mensen taken en verantwoordelijkheden hebben die volgens de huidige maatstaven niet passen bij hun leeftijd en ontwikkeling. Deze jongeren lopen een verhoogd risico op problemen in hun ontwikkeling.
- Daarnaast is het betrekken van jongeren bij een vrijwilligerswerk een belangrijk thema op de politieke agenda. Immers: jongeren leren het beste hoe de maatschappij in elkaar zit door actief bij te dragen aan de samenleving. In 2011 moeten alle jongeren in het voortgezet onderwijs een maatschappelijke stage lopen door bijvoorbeeld een vorm van vrijwilligerswerk.
- Prestatieveld 5: het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer. Hierbij gaat het om de vraag hoe we als samenleving álle jeugdigen, dus 'inclusief' de jeugdigen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking actief kunnen betrekken bij de beleidsontwikkeling en de planvorming rond zaken die voor hen van belang zijn.
- Prestatieveld 6: verlenen van voorzieningen. Hierbij gaat het om het verlenen van voorzieningen aan individuele mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het is voor kinderen met een lichamelijke of geestelijke beperking van groot belang dat zij weet hebben van de mogelijkheden die de gemeente heeft op het terrein van het verlenen van individuele voorzieningen. Met deze voorzieningen wordt het voor tal van jeugdigen mogelijk om zelfstandig(er) gebruik te maken van alle voorzieningen die een gemeente en een gemeenschap voor hen heeft: van kinderopvang tot bibliotheek.
- Prestatieveld 7: maatschappelijke opvang. Bij dit veld is het van belang dat er specifieke hulp wordt geboden aan jeugdigen die opgroeien in een thuissituatie waarbij sprake is van huiselijk geweld. Daarnaast dient er aandacht te zijn voor dak- en thuisloze jongeren.
- Prestatieveld 8: openbare geestelijke gezondheidszorg. Het gaat hier om zorg voor een groep mensen die daar vaak zelf niet om vraagt. De gemeente kan een rol spelen in afspraken in de opvang van jongeren uit justitiële jeugdinrichtingen.
- Prestatieveld 9: verslavingsbeleid. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid dat mensen met een verslaving goede hulp, opvang en begeleiding krijgen. Als het gaat om volwassenen met een verslaving die ook de zorg voor kinderen hebben, is aanvullend aandacht en zorg noodzakelijk voor deze kinderen. Dit om te voorkomen dat problemen van hun verslaafde ouder(s) leiden tot problemen voor hun kinderen. Uit de kabinetsnota: 'Alle kansen voor kinderen' komt naar voren dat het aantal jongeren met een gezonde leefstijl in 2011 is toegenomen. Het gaat hierbij om een combinatie van onder meer voldoen aan de beweegnorm, niet roken en minder alcoholgebruik.

Doel

- het tijdig signaleren van problemen bij jeugdigen;
- het toeleiden naar het juiste hulpaanbod;
- het vastleggen van de coördinatie van zorg;
- het bevorderen van de zelfredzaamheid van jeugdigen en hun ouders;
- het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Monitoring voortgang

De speerpunten van het lokale jeugdbeleid liggen momenteel met name op de terreinen als opvoedingsondersteuning, veiligheid, aanbod voor alle jeugdigen (ook de jeugd waar het goed mee gaat) en de preventieve en curatieve

jeugdzorg. Verschillende personen en instanties monitoren structureel de voortgang van het hulpverleningstraject rondom een jeugdige. Gedacht kan worden aan het zorgmanagement, de verschillende jeugdhulpverleningsinstanties en de provincie. Allen doen verslag richting de gemeente over bijvoorbeeld hoeveel jongeren zijn aangemeld bij Bureau Jeugdzorg, hoeveel ouders en professionals om advies hebben gevraagd bij het jeugd- en gezinsloket, etc.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

Momenteel worden er verschillende activiteiten uitgevoerd in de gemeente die uitvoering geven aan de vijf functies, zoals de buurtnetwerken, het Hulpverlenings Casus Overleg en het Jeugd- en Gezinsloket. De komende periode staat in het teken van het ontwikkelen van het Centrum voor Jeugd en Gezin en het implementeren van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd.

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
Uitvoeren bestaande activiteiten (buurtnetwerken, hulpverleningscasusoverleg, jeugd- en gezinsloket, zorgcoördinatie, etc.)	Continu					
Ontwikkelen Centrum voor Jeugd & Gezin	Eénmalig					
Implementeren signaleringssysteem Zorg voor Jeugd	Eénmalig					

Maatregelen ter waarborging van de kwaliteit

In de toekomst gaat de gemeente Bergen op Zoom meer werken met effectieve interventies in de (preventieve) jeugdzorg. Zo wordt de komende tijd onderzocht naar de mogelijkheden om het programma Triple-P aan te bieden in de gemeente door de verschillende jeugdhulpverleningsinstanties, zodat de kwaliteit en eenduidigheid van het aanbod gewaarborgd wordt.

3.3 Prestatieveld 3: Het geven informatie, advies en cliëntondersteuning

Prestatieveld 3 betreft het geven van informatie en advies en cliëntondersteuning. Met het geven van informatie en advies wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Onder cliëntondersteuning wordt verstaan de ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel teneinde de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie te bevorderen. Dit kan informatie en advies, maar vooral ook uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij keuzes op diverse levenssterreinen omvatten. Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de persoon het niet zelf of met zijn omgeving kan oplossen.

Status

Hoewel de VNG en het ministerie van VWS stimuleren om ten behoeve van dit prestatieveld een lokaal Wmo-loket op te richten, bestaat hiertoe geen verplichting. Er zal wel een voorziening gecreëerd moeten worden die informatie, vraagverheldering, advies en bemiddeling en daarnaast ondersteuning biedt op de terreinen van wonen, welzijn en zorg.

Ter voorbereiding op de invoering van de Wmo is in december 2005 door de gemeenteraad de kadernota Wmo vastgesteld. Ten aanzien van de informatie- en adviesfunctie is in de kadernota het volgende opgenomen: 'De informatie- en adviesfunctie aan de doelgroepen ouderen, gehandicapten en jeugd wordt in Bergen op Zoom goed neergezet door de loketten Zorgwijzer Bergen op Zoom en het Jeugd- en Gezinsloket. Zorgwijzer Bergen op Zoom vervult een landelijke voorbeeldfunctie, zowel voor de aanpak als voor het cliëntvolgsysteem dat wordt gebruikt bestaat landelijk veel belangstelling. Met de invoering van de Wmo wordt de doelgroep waarvoor de gemeente informatie, advies en cliëntondersteuning moet regelen echter uitgebreid. De Wmo is natuurlijk in principe van toepassing op alle burgers, maar bijzondere aandacht wordt gegeven aan kwetsbare groepen zoals mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking of mensen met een chronisch psychisch of psychosociaal probleem. De gemeente zal zich

moeten heroriënteren op de vormgeving van de informatie- en adviesfunctie. Hierbij gaat het niet alleen om de vraag voor welke doelgroepen het loket bedoeld is, maar ook om de vraag voor welke onderwerpen men bij het loket terecht kan en welke dienstverlening het loket biedt'.

Momenteel functioneert Zorgwijzer binnen de gemeente als het Wmo-loket. De invoering van de Wmo maakt echter zoals hierboven weergegeven een geactualiseerde visie op het Wmo-loket noodzakelijk. Hierbij is het de bedoeling om het goede wat er is te behouden en daarop voort te bouwen en hiertoe met een kritische blik te bekijken wat er moet veranderen en toegevoegd moet worden. Daarbij zal worden bekeken welke doelgroepen in het loket terecht kunnen, welke dienstverlening in het loket moet worden geboden en hoe de organisatievorm eruit moet zien, zonder alles opnieuw te willen doen. Het is niet de bedoeling om in het loket alleen Wmo-voorzieningen aan te bieden, maar evenals nu bij Zorgwijzer een loket te zijn waar mensen met alle vragen op het gebied van wonen, welzijn en zorg terecht kunnen.

Ten behoeve van de totstandkoming van een geactualiseerd Wmo-loket is een projectplan vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders dat momenteel in uitvoering is.

Visie

Zoals hierboven is weergegeven zal tijdens de uitvoering van het project om te komen tot een Wmo-loket een visie worden opgesteld ten aanzien van de informatie, advies en cliëntondersteuning.

Samenhang met andere velden of thema's

De ontwikkeling van het Wmo-loket heeft diverse raakvlakken met de andere prestatievelden van de Wmo. Met de invoering van de Wmo wordt de doelgroep waarvoor de gemeente informatie, advies en cliëntondersteuning moet regelen uitgebreid. Naast dat bijzondere aandacht moet worden gegeven aan kwetsbare groepen zoals mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking of mensen met een chronisch psychisch of psychosociaal probleem, zal de gemeente ook aandacht moeten besteden aan de informatievoorziening voor bijvoorbeeld de doelgroep daklozen en verslaafden, benoemd in de prestatievelden 7 en 9 van de Wmo. Ook zal er bekeken moeten worden hoe de doelgroepen jeugdigen en ouders, zoals benoemd in prestatieveld 2, bereikt worden.

Daarnaast is er een relatie met prestatieveld 6, het verstrekken van individuele voorzieningen. De wijze waarop dit geregeld is, is van invloed op de ontwikkeling van het Wmo-loket. Ook is er een relatie met de sociale infrastructuur in de wijken in het algemeen en de woonzorgzoning in het bijzonder, prestatievelden 1 en 5 omdat deze bijvoorbeeld van invloed zijn op de situering van het loket. Daarnaast is het voor het loket van belang welke voorzieningen er aanwezig zijn op de diverse prestatievelden en welke producten in het loket kunnen worden aangeboden. Zo is relevant op welke wijze de ondersteuning aan mantelzorgers vormgegeven wordt.

Doel

Er zal een geactualiseerd laagdrempelig Wmo-loket uitgebouwd moeten worden waar informatie, vraagverheldering, advies en bemiddeling en ondersteuning wordt geboden ten aanzien van voorzieningen op de terreinen van wonen, welzijn en zorg.

Om dit te bereiken wordt in het projectplan gewerkt met twee subdoelstellingen:

- komen tot een visie ten aanzien van de informatie, advies en cliëntondersteuning;
- de daadwerkelijke totstandkoming van een laagdrempelig Wmo-loket.

Monitoring voortgang

Op dit moment levert Zorgwijzer Bergen op Zoom periodieke informatie over de uitvoering. In de loop van het traject om te komen tot het vernieuwde Wmo-loket zullen hierover afspraken worden gemaakt.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

Het project wordt in drie fasen onderscheiden:

1. Het bepalen van de gemeentelijke visie op de informatie, advies en cliëntondersteuning. Deze visie zal vervolgens gedurende het project richtinggevend zijn, maar niet dwingend richting de discussiepartners;
2. komen tot een beschrijving van het Wmo-loket;
3. de daadwerkelijke totstandkoming van het Wmo-loket.

De visiefase is in het projectvoorstel nader uitgewerkt. In de visievorming zal er aandacht zijn voor de volgende aspecten: welke doelgroepen in het loket terecht kunnen, welke dienstverlening in het loket moet worden geboden en hoe de organisatievorm eruit moet zien. Deze activiteiten moeten leiden tot een volledig functionerend loket op 1 januari 2009.

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Uitvoering Zorgwijzer Bergen op Zoom</i>	Continu					
<i>Vernieuwing Wmo-loket:</i> Vorbereidende fasen Implementatie vernieuwd loket	Eenmalig					
	Continu					

Maatregelen ter waarborging van de kwaliteit

Gedurende de uitvoering van het project om te komen tot een Wmo-loket zal worden bekeken op welke wijze de kwaliteit van de uitvoering geborgd kan worden.

Hoe heeft de gemeente zich op de hoogte gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen?

Het projectplan is voor de vaststelling besproken met de stuurgroep van Zorgwijzer. Hierin zijn de doelgroepen ouderen en gehandicapten vertegenwoordigd. Gedurende het project zal de stuurgroep betrokken blijven worden.

Wijze waarop gecommuniceerd gaat worden over het onderwerp

Op het moment dat de plannen voor de vormgeving van het vernieuwde Wmo-loket meer concreet worden, zal een communicatietraject richting de klanten worden uitgezet.

3.4 Prestatieveld 4: Het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers

De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel en ongeorganiseerd (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en sport), vormen een onmisbaar deel van de civil society. Vrijwilligerswerk is ook bij uitstek het voertuig voor burgers om verantwoordelijkheid te nemen en niet alles van een ander of de overheid te verwachten. Met zijn vrijwillige inzet is de burger niet slechts consument van publieke diensten, maar levert hij actief een bijdrage. Hij geeft niet alleen zijn eigen 'meedoen' vorm, maar draagt ook bij aan het 'meedoen' van kwetsbare groepen.

Mantelzorg verlenen is niet hetzelfde als vrijwilligerswerk doen. Mantelzorgers onderscheiden zich van vrijwilligers in de zorg, doordat mantelzorgers zorg verlenen vanuit een persoonlijke band met degene voor wie ze zorgen.

Mantelzorg verlenen is iets waar de meeste mensen niet bewust voor kiezen. Het is iets wat je overkomt. De meeste mantelzorgers zien hun taak als iets vanzelfsprekends.

Naar aanleiding van de kadernota Wmo is er zowel ten aanzien van vrijwilligerswerk als ten aanzien van mantelzorg beleid geformuleerd. De hoofdlijnen van dat beleid treft u hieronder aan.

3.4.1 Vrijwilligerswerkbeleid

Status

Het beleid is vastgelegd in de kadernota Vrijwilligerswerkbeleid (raadsbesluit, mei 2007).

Visie

'Vrijwilligerswerk is van groot belang voor de samenleving. De burgers geven via het verrichten van vrijwilligerswerk uiting aan hun betrokkenheid op anderen en, hun bereidheid om zich in te zetten voor de samenleving. De inzet van burgers door middelen van het verrichten van vrijwilligerswerk heeft een preventieve werking ten opzichte van het

mogelijke beroep op professionele welzijn- en zorgorganisaties. Het vrijwilligerswerk versterkt daarnaast het gevoel van welzijn en welbevinden van burgers in de samenleving'.

Samenhang met andere velden of thema's

- Prestatieveld 1 'Bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid'.
- Uitvoering Wet werk & bijstand.

Doel

'Het doel van het gemeentelijke vrijwilligerswerkbeleid is om middelen en instrumenten aan te reiken die het vrijwilligerswerk stimuleren en aantrekkelijker maken. Tenminste moet bereikt worden dat het aantal burgers dat vrijwilligerswerk wil verrichten op het huidige peil behouden blijft, maar liefst wordt er naar gestreefd om de inzet van het aantal burgers te verhogen tot het landelijke gemiddelde (zijnde 33%, bron: 'De sociale staat van Nederland 2005', SCP). Hierbij zal in het bijzonder aandacht worden besteed aan het interesseren van meer jongeren voor vrijwilligerswerk'.

Monitoring voortgang

Meting van het behalen van de doelstellingen zal gebeuren middels de tweejaarlijkse gemeentepijling en CBS-cijfers (de jaarlijkse CBS-publicatie 'De sociale staat van Nederland').

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

De doelstelling van het vrijwilligerswerkbeleid wil de gemeente realiseren door het vrijwilligerswerk te stimuleren, te waarderen, te faciliteren en te ondersteunen. De gemeente gaat in de periode 2008 – 2012 de volgende activiteiten uitvoeren op dit gebied:

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Stimuleren:</i>						
<ul style="list-style-type: none"> • Deelname Make a difference day (MADD) • Voorlichting gemeentelijke voorlichtingspagina, website en nieuwsbrief Wmo • Impulsbudget nieuwe initiatieven en activiteiten 	Jaarlijks Min. eens per kwartaal 2007 - 2010					
<i>Waarderen:</i>						
<ul style="list-style-type: none"> • Bezoeken van activiteiten • Regulier overleg • Instellen kwaliteitspanel 	Doorlopend Min. 1x per jaar Min. 2x per jaar					
<i>Faciliteren:</i>						
<ul style="list-style-type: none"> • Aanbod deskundigheidsbevordering • Informatiebijeenkomsten • Organiseren beursvloer • Dereguleren van regels 	Min. jaarlijks aanbod Afh. van vraag/behoefte Jaarlijks Doorlopend					
<i>Ondersteunen:</i>						
<ul style="list-style-type: none"> • Herijken welzijnsbeleid • Vraagverkenning agogisch werk • Opstellen van vrijwilligersbeleid • Medezeggenschap • Digitale vrijwilligersvacaturebank • Digitaal subsidie- en informatieloket • Reguliere subsidie aan organisaties 	2007 Jaarlijks Beleidsperiode Beleidsperiode Doorlopend Doorlopend Jaarlijks					

Maatregelen ter waarborging van de kwaliteit

In de subsidievoorwaarden zullen kwaliteitseisen worden opgenomen waaraan de organisatie die de subsidie ontvangt, zal moeten voldoen. De uitvoering zal worden bewaakt middels de periodieke overleggen die met de uitvoerende organisatie plaatsvinden.

Hoe heeft de gemeente zich op de hoogte gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen?

Het beleid is geformuleerd op basis van de wensen en behoeften van de vrijwilligers en de vrijwilligersorganisaties. Voor hen is tijdens de voorbereiding op de kadernota vrijwilligerswerkbeleid een tweetal avonden georganiseerd waar zij hun wensen en ideeën over de invulling van het gemeentelijke beleid kenbaar konden maken.

Wijze waarop gecommuniceerd gaat worden over het onderwerp

Communicatie vindt plaats via het digitale subsidieloket, de gemeentelijke voorlichtingspagina, de gemeentelijke website en de nieuwsbrief Wmo. Daarnaast is minimaal eens per jaar overleg met de vrijwilligersorganisaties.

3.4.2 Mantelzorgbeleid

Status

Het beleid is vastgelegd in de (concept-)nota 'Stille zorg'. Naar verwachting zal de nota in april 2008 worden vastgesteld door de gemeenteraad.

Visie

Het verrichten van mantelzorg en vrijwilligerswerk in de zorg is van groot belang voor de samenleving. Bewoners geven door het verrichten van mantelzorg en vrijwilligerswerk in de zorg uiting aan hun betrokkenheid op anderen en hun bereidheid om zich in te zetten voor de samenleving. Het verrichten van mantelzorg en vrijwilligerswerk in de zorg versterkt daarnaast het gevoel van welzijn van burgers in de samenleving.

Samenhang met andere velden of thema's

- Prestatieveld 3 'het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning'
- Uitvoering Wet werk & bijstand

Doel

- Het creëren van een vangnet waar mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg op terug kunnen vallen om actief en gezond maatschappelijk te kunnen blijven participeren. Dit gaat de gemeente doen door het geven van advies, informatie en ondersteuning daar waar dat wenselijk en noodzakelijk is.
- Het geven van erkenning en waardering voor de inzet die t.b.v. anderen wordt geleverd door: erkenning als partner in het zorgaanbod (naast de betaalde inzet) en door middel van ondersteuning welke van een dusdanige omvang is dat de mantelzorger in staat is om maatschappelijk te kunnen blijven participeren.

Monitoring voortgang

De realisatie van de doelstellingen zal via de gemeentepeilingen van de komende jaren worden gemeten. De gemeentepeiling 2005 dient als nulmeting. Daarnaast zullen de visie en doelstellingen op interactieve wijze getoetst worden aan de in 2008 te presenteren basisfuncties mantelzorg vanuit het ministerie van VWS.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Waarderen:</i>						
<ul style="list-style-type: none">• Bezoeken activiteiten voor mantelzorgers• Dag van de mantelzorg• Voorlichting	Continue Jaarlijks (10 november) 4 x per jaar					
<i>Advies & informatie:</i>						
<ul style="list-style-type: none">• Geven van informatie en advies• Deskundigheidsbevordering• Signalerings- en verwijzingsfunctie van	Continue (op verzoek) Continue (projectbasis) Continue (op verzoek)					

organisaties naar hulpvragers en mantelzorgers						
<i>Ondersteuning:</i>						
<ul style="list-style-type: none"> • Respijtzorg • Materiële steun / voorzieningen • Zorgverlening en werkloosheid 	Continue (op verzoek) Op indicatie en aanvraag Op indicatie en o.b.v. individuele situatie Continue (projectbasis)					
<i>Belangenbehartiging:</i>						
<ul style="list-style-type: none"> • Signaleren, adviseren, informeren en beleidsbijdragen 	Continue (op verzoek)					

Maatregelen ter waarborging van de kwaliteit

In de subsidievoorwaarden zullen kwaliteitseisen worden opgenomen waaraan de organisatie die de subsidie ontvangt, zal moeten voldoen. De uitvoering zal worden bewaakt middels de periodieke overleggen die met de uitvoerende organisatie plaatsvinden.

Hoe heeft de gemeente zich op de hoogte gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen?

Het beleid is geformuleerd op basis van de wensen en behoeften van mantelzorgers. Als voorbereiding op de nota hebben twee bijeenkomsten voor mantelzorgers plaatsgevonden. Daarnaast is er ook een bijeenkomst geweest met zorgaanbieders. Ook de schriftelijke reacties die zijn ingediend naar aanleiding van de startnotitie zijn meegenomen bij de opstelling van deze notitie.

Wijze waarop gecommuniceerd gaat worden over het onderwerp

Communicatie over het beleid gaat op verschillende manieren plaatsvinden. Algemene informatieverstrekking verloopt via publicaties (4x per jaar) in de Bergen op Zoomse Bode. Daarnaast zal veel communicatie over dit onderwerp op verzoek (van mantelzorgers / vrijwilligers in de zorg of organisaties) plaatsvinden, bijvoorbeeld via het Wmo-loket of het digitale mantelzorginformatieloket en via de organisaties die mantelzorgactiviteiten en –en ondersteuning aanbieden.

3.5 Prestatieveld 5: Het bevorderen van de maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen

De Wmo wil bevorderen dat iedereen kan deelnemen aan de samenleving. Dit prestatieveld gaat over de deelname van aan de maatschappij van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem. Het gaat daarbij om het realiseren van een inclusief beleid, dat wil zeggen algemeen beleid waarin vanzelfsprekend rekening wordt gehouden met kwetsbare mensen, zonder dat zij in een uitzonderingspositie gezet worden door voorzieningen te treffen die alleen voor hen zijn.

Prestatieveld 5 omvat een breed scala aan gemeentelijke instrumenten die ingezet kunnen worden ter bevordering van de maatschappelijke participatie en het zelfstandig functioneren van kwetsbare groepen. Naast allerlei voorzieningen die al aan de orde zijn geweest in de prestatievelden 1 / m 4 valt bijvoorbeeld te denken aan de subsidiëring van het algemeen maatschappelijk werk, de schuldhulpverlening, slachtofferhulp, het ouderenwerk, activiteiten voor mensen met een handicap en activiteiten voor nieuwkomers en allochtonen. Andere voorbeelden zijn het beleid gericht op de algemene toegankelijkheid van openbare ruimtes en het volkshuisvestingsbeleid.

Status

Het gemeentelijke beleid t.a.v. dit prestatieveld is neergelegd in verschillende beleids- en uitvoeringsnota's, o.a.:

- de jaarlijkse subsidiëring van een aantal organisaties;
- het beleid t.a.v. de uitstallingen op de trottoirs;
- de kadernota gehandicaptenbeleid 'Oog voor zelfstandigheid en kwetsbaarheid' (raadsbesluit, januari 2006);
- de nota 'Lokaal sociaal beleid-II: Voor(uit)zien in voorzieningen' (wordt naar verwachting in maart 2008 vastgesteld door de gemeenteraad);

- de concept-uitvoeringsnota 'Wonen, in relatie tot welzijn & zorg' behorende bij de nota 'Voor(uit)zien in voorzieningen'(wordt naar verwachting in maart 2008 vastgesteld door de gemeenteraad);

Visie

De gemeente Bergen op Zoom wil een gemeente zijn waar haar inwoners prettig kunnen wonen, werken, leren en recreëren (lokaal sociaal beleid). Dit geldt voor alle burgers. Kwetsbare mensen worden niet als een aparte groep in de samenleving gezien voor wie per definitie apart beleid gevoerd moet worden. Het beleid op het gebied van prestatievelid 5 is inclusief en moet dus zodanig worden geformuleerd dat het zoveel mogelijk past binnen het algemene beleid met als leidraad 'gewoon waar het kan en bijzonder waar het moet'. Sleutelwoorden bij het bevorderen van participatie van kwetsbare groepen aan de maatschappij zijn bereikbaarheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid.

Samenhang met andere velden of thema's

Dit prestatievelid bouwt voort op het algemene beleid en de algemene voorzieningen die er zijn in een gemeente (de prestatievelden 1 t/m 4 van de Wmo), maar heeft vanzelfsprekend ook veel raakvlakken met prestatievelid 6 'het verlenen van individuele voorzieningen aan kwetsbare groepen'.

Doel

Bevorderen dat mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en leven en kunnen deelnemen aan de samenleving. Hierbij zijn de volgende subdoelstellingen van kracht:

- T.a.v. mensen met een handicap: 'De gemeente Bergen op Zoom wil de toegankelijkheid van diensten en voorzieningen, gebouwen, openbare ruimte en vervoer zodanig inrichten, dat inwoners met een functiebeperking in staat worden gesteld op een zodanige wijze aan de samenleving deel te nemen. Dit geldt voor onze eigen taakgebieden en wij stimuleren anderen hetzelfde te doen.
- T.a.v. de sociale infrastructuur: 'het versterken van de sociale samenhang in de woonservicegebieden van Bergen op Zoom door het realiseren van een adequate sociale infrastructuur in die gebieden. Dit betekent dat in 2015 in elk woonservicegebied een sociale basisinfrastructuur is gerealiseerd en dat in elk woonservicegebied een structuur voor maatschappelijke ondersteuning en zorg is gerealiseerd welke past bij het karakter van het gebied, de bevolkingssamenstelling en de specifieke ontwikkelingen in dat gebied';
- T.a.v. wonen voor kwetsbare groepen: 'Realiseren van een fysieke infrastructuur die het functioneren van een voorzieningennetwerk op gebiedsniveau waarborgt. Daartoe behoren in ieder geval voldoende geschikte woningen, accommodaties, welzijnsvoorzieningen en steunpunten voor zorginstellingen'.

Monitoring voortgang

Monitoring vindt deels plaats via de gemeentepelling (twee jaarlijks, o.a. voor de aspecten leefbaarheid, bezoek wijkcentra, etc.) en de benchmark.

De monitoring van de voortgang op dit prestatievelid dient nog verder te worden aangescherpt.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

De komende periode zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Subsidiëring (o.a. AMW, ouderenwerk, activiteiten gehandicapten, etc.)</i>	Jaarlijks					
<i>Uitvoering nota LSB-II 'Voor(uit)zien in voorzieningen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen uitvoeringsnota 'Ondersteunings- en zorgstructuur kwetsbare groepen' • Uitvoeren uitvoeringsnota 'Ondersteunings- en zorgstructuur kwetsbare groepen' • Voorzieningen realiseren waar zich kansen voordoen, in ieder geval: <ul style="list-style-type: none"> o Woonzorgzone/onderst. structuur Gageldonk-West o Woonzorgzone/onderst. structuur Borgvliet 	Eénmalig					
	Projectbasis					
	Projectbasis					
	Projectbasis					
<i>Uitvoeren uitvoeringsnota 'Wonen, i.r.m. welzijn & zorg'</i>	Projectbasis					

Maatregelen ter waarborging van de kwaliteit

Voor zover het binnen dit prestatieveld subsidiëring van maatschappelijke organisaties betreft, zijn in de subsidievoorwaarden kwaliteitseisen opgenomen waaraan de organisatie die de subsidie ontvangt, moet voldoen. De uitvoering wordt bewaakt middels de periodieke overleggen die met de uitvoerende organisatie plaatsvinden.

Hoe heeft de gemeente zich op de hoogte gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen?

De kadernota gehandicaptenbeleid bouwt voort op een uitgebreide evaluatie van het gemeentelijke gehandicaptenbeleid. T.b.v. de evaluatie zijn uitgebreide interviews gehouden met verschillende geledingen van de doelgroep.

De concept-nota's 'Voor(uit)zien in voorzieningen' en 'Wonen, in relatie tot welzijn & zorg' zijn aan een groot aantal cliënt- en belangenorganisaties en aanbieders van welzijn en zorg ter reactie aangeboden. Ook heeft er een symposium over het onderwerp plaatsgevonden.

Wijze waarop gecommuniceerd gaat worden over het onderwerp

De uitvoerende organisaties die subsidie ontvangen, zijn zelf verantwoordelijk voor de communicatie over hun producten en diensten naar hun klanten toe.

Waar het gaat om het realiseren van (woon- en/of zorg-)voorzieningen in wijken, zal steeds per gebied een communicatietraject worden vastgesteld.

3.6 Prestatieveld 6: Het verlenen van individuele voorzieningen

Dit prestatieveld betreft het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.

Ten behoeve van prestatieveld 6 is in de Wmo het zogenaamde compensatiebeginsel opgenomen. Het compensatiebeginsel stelt dat, ter compensatie van de beperkingen die een persoon met een beperking, chronisch psychisch probleem of met een psychosociaal probleem ondervindt in zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie, het college van burgemeester en wethouders voorzieningen treft die die persoon in staat stellen om: een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel, en medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Het doel hiervan is dat mensen ongeacht hun beperking mee kunnen doen aan de samenleving.

Status

Ten behoeve van de verstrekking van de individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is in 2006 door de gemeenteraad de verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning vastgesteld, welke per 1 januari 2007 in werking is getreden. Daarnaast is door het college een besluit en een verstrekkingenboek voorzieningen maatschappelijke ondersteuning vastgesteld. De uitvoering hiervan vindt plaats door het Bureau maatschappelijke ondersteuning van de gemeente. In februari 2008 zal naar verwachting een gewijzigde verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning door de gemeenteraad worden vastgesteld.

Met de invoering van de Wmo zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de verstrekking van huishoudelijke verzorging. De huishoudelijke verzorging wordt verstrekt in de vorm van zorg in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget. De cliënt kan zelf kiezen in welke vorm hij of zij de huishoudelijke verzorging wil ontvangen. Ten behoeve van de verstrekking van huishoudelijke verzorging in de vorm van zorg in natura diende de gemeente overeenkomsten af te sluiten met zorgaanbieders. In de periode van januari 2007 tot en met juni 2007 is de huishoudelijke verzorging door de zorgaanbieders uitgevoerd op basis van tussenovereenkomsten. Dit omdat een in 2006 uitgevoerde aanbesteding door de rechter onrechtmatig was bevonden en niet geëffectueerd mocht worden. In de eerste helft van 2007 is een nieuwe aanbesteding uitgevoerd. Deze aanbesteding heeft geleid tot overeenkomsten met Primavida, tanteLouise, Huispitaal en Thuiszorg West-Brabant. Primavida is een combinatie van Vivensis, DAT, De Markenlanden en PrivaZorg. TanteLouise heeft als onderaannemers VEDI, stichting Groenhuysen en S&L Zorg. De

uitvoering van de overeenkomsten is gestart op 1 juli 2007. De huidige overeenkomsten lopen tot 31 december 2008, met de mogelijkheid tot verlenging met 1 jaar. Dit betekent dat er in 2008 beslist moet worden of er in 2008 een nieuwe aanbesteding van de huishoudelijke verzorging plaats zal vinden of dat de huidige overeenkomsten met een jaar worden verlengd.

Daarnaast kan de huishoudelijke verzorging worden verstrekt in de vorm van een persoonsgebonden budget. De gemeente heeft een overeenkomst afgesloten met de SVB (sociale verzekeringsbank) voor de ondersteuning van persoonsgebonden budgethouders huishoudelijke verzorging vanaf 1 januari 2007. Deze ondersteuning bestaat onder andere uit vergoeding van bij ziekte doorbetaald loon, het beschikbaar stellen van modelovereenkomsten aan alle budgethouders en het geven van informatie en advies op arbeidsrechtelijk terrein aan alle budgethouders. De cliënten met een indicatie voor huishoudelijke verzorging dienen hiervoor een eigen bijdrage te betalen. Deze eigen bijdrage wordt geïnd door het CAK (Centraal Administratiekantoor). Het CAK legt de eigen bijdragen aan de cliënten op, int deze en draagt deze vervolgens af aan de gemeente.

Ten behoeve van de verstrekking van hulpmiddelen, zoals rolstoelen, scootmobielen en tilliften heeft er in 2007 eveneens een aanbesteding plaatsgevonden. Deze aanbesteding heeft geleid tot een overeenkomst met Welzorg voor de duur van 3 jaar. Daarnaast neemt de gemeente Bergen op Zoom, ten behoeve van de vervoersvoorzieningen, samen met 17 andere gemeenten deel aan de "Gemeenschappelijke Regeling Kleinschalig Collectief Vervoer West-Brabant 2003" (KCV). Doel van het KCV is samen te werken aan een kwalitatief goed en duurzaam financieel kleinschalig collectief vervoer voor mensen met en zonder functiebeperking. De gemeenschappelijke regeling heeft ten behoeve hiervan vorm gegeven aan een vervoerssysteem bekend onder de naam Deeltaxi.

Het jaar 2007 was voor de uitvoering van de Wmo een overgangsjaar. In 2007 ontvingen de cliënten die reeds een nog geldende indicatie voor huishoudelijke verzorging op basis van de AWBZ of een hulpmiddel op basis van de Wvg hadden hun voorziening op basis van deze oude regelgeving. Deze zogenaamde overgangsccliënten hebben allemaal voor 1 januari 2008 een Wmo-beschikking ontvangen.

Visie

Iedereen moet - ongeacht zijn of haar beperking - mee kunnen doen aan de samenleving. Het verstrekken van individuele voorzieningen zoals bedoeld in prestatieveld 6 kan hieraan een bijdrage leveren.

Samenhang met andere velden of thema's

Het verstrekken van individuele voorzieningen is geen activiteit op zich, maar maakt onderdeel uit van een bredere keten. Er ligt onder meer een relatie met de sociale infrastructuur in wijken in het algemeen en de woonzorgzonering in het bijzonder (prestatievelden 1 en 5), het beroep dat gedaan kan worden op naasten, mantelzorgers en vrijwilligers (prestatievelden 1 en 4), maar ook de rol die het loket speelt bij de toegang tot Wmo-voorzieningen (prestatieveld 3). Al deze onderwerpen zijn van invloed op de keuzes met betrekking tot de individuele voorzieningen die de gemeente verstrekt.

Doel

Het verstrekken van individuele voorzieningen aan inwoners van Bergen op Zoom, conform de eisen die de Wmo daaraan stelt (compensatiebeginsel).

Bij de uitvoering van de verstrekking van individuele voorzieningen gelden de algemene kwaliteitseisen zoals vermeld in paragraaf 2.2. Hierin is vermeld dat het beleid op een klantvriendelijke manier moet worden uitgevoerd, zodat het voor de burger duidelijk is wat hij of zij wel en niet mag verwachten van de gemeente en hij of zij op een prettige manier wordt bejegend. En daarnaast dat de beleidsuitvoering doeltreffend, doelmatig en betrouwbaar is.

Monitoring voortgang

De uitvoering van de verstrekking van individuele voorzieningen wordt gevolgd middels een maandelijkse monitor ten behoeve van de verantwoordelijk portefeuillehouder. De gemeenteraad ontvangt periodiek een monitor. Over 2007 heeft de gemeenteraad drie maal een monitor ontvangen middels een raadsmededeling. Vanaf 2008 zal de monitor gevoegd worden bij de reguliere beleidscyclus. In de monitor worden de ontwikkelingen ten aanzien van de verstrekking van individuele Wmo-voorzieningen weergegeven. Daarnaast worden er kengetallen weergegeven en wordt er inzicht gegeven in de financiële stand van zaken.

Met de zorgaanbieders van huishoudelijke verzorging vindt zowel ambtelijk als bestuurlijk regelmatig overleg plaats. Omdat de huishoudelijke verzorging een nieuwe taak voor de gemeente is, wordt er veel waarde gehecht aan de inbreng van andere partijen, waaronder de zorgaanbieders, de adviesraden en de cliënten. Ook met de leverancier van de hulpmiddelen vindt regelmatig overleg plaats.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

De komende jaren zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
- Verstrekken van individuele voorzieningen (van aanvraag t/m verstrekking, incl. indicatiestelling)	Continu					
- Periodiek overleg met uitvoerders (zorgaanbieders, CAK, SVB, etc)	Continu					
- Afstemming met aanpalende voorzieningen (o.a. ziekenhuis, ergotherapie)	Continu					
- Evaluatie eerste aanbesteding huishoudelijke verzorging	Eénmalig					
- Aanbesteding huishoudelijke verzorging	Eénmalig					
- Aanbesteding indicatiestelling (nieuw contract per 01-07-2008)	Eénmalig					
- Volgen nieuwe ontwikkelingen	Continu					

Maatregelen ter waarborging van de kwaliteit:

Ten behoeve van de verstrekking van de voorzieningen heeft er in 2007 een aanbesteding plaatsgevonden voor de huishoudelijke verzorging en voor de hulpmiddelen. In beide aanbestedingen zijn kwalitatieve eisen opgenomen waaraan de zorgaanbieders en de leverancier van de hulpmiddelen moeten voldoen. Er wordt, onder andere middels periodiek overleg met de zorgaanbieders en de leverancier van de hulpmiddelen, gevolgd of er aan de kwaliteitseisen wordt voldaan.

In 2008 of in 2009 zal er een nieuwe aanbesteding van de huishoudelijke verzorging plaats moeten vinden. Ten behoeve van de aanbesteding dient een programma van eisen opgesteld te worden. Hierin zullen, evenals in het programma van eisen voor de eerste aanbesteding, eisen met betrekking tot de kwaliteit van de uitvoering opgenomen worden. Voor de nieuwe aanbesteding zal er eerst een evaluatie van de eerste aanbesteding plaatsvinden. Deze evaluatie zal gebruikt worden voor het opstellen van het nieuwe programma van eisen. Daarnaast zal input worden gevraagd aan de gehandicapten adviesraad en ouderen adviesraad. Bij het opstellen van het programma van eisen zal bekeken worden of en op welke wijze er toe kan worden bijgedragen dat de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers huishoudelijke verzorging acceptabel blijven. Daarnaast zal worden bekeken welke gevolgen de door de staatssecretaris aangekondigde wetwijziging van de Wmo met betrekking tot de alphahulpverlening heeft voor de aanbesteding van de huishoudelijke verzorging.

Door het Bureau maatschappelijke ondersteuning wordt een continue klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Dit houdt in dat elke cliënt die een voorziening krijgt toegewezen een klanttevredenheidskaart krijgt toegezonden. Hierop worden een aantal vragen gesteld met betrekking tot de tevredenheid van de cliënt over de behandeling van de aanvraag door het Bureau maatschappelijke ondersteuning, de tevredenheid over de verstrekte voorziening en de tevredenheid over de aanbieder. Daarnaast zal er een jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek worden uitgevoerd.

Hoe heeft de gemeente zich op de hoogte gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen?

De verordening individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is ter inspraak aangeboden aan alle adviesraden van het college, de leden van het klantenpanel Wmo en de leden van de klankbordgroep Wmo.

Hoe wordt keuzevrijheid geboden aan klanten?

In de Wmo is opgenomen dat gemeenten ten aanzien van individuele voorzieningen de keuze moeten bieden tussen de verstrekking van voorzieningen in de vorm van zorg in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan.

De huishoudelijke verzorging wordt dan ook verstrekt in de vorm van zorg in natura en in de vorm van een persoonsgebonden budget. Voor de huishoudelijke verzorging in de vorm zorg in natura zijn overeenkomsten afgesloten met vier zorgaanbieders. De cliënten kunnen kiezen van welke van deze zorgaanbieders zij de zorg willen ontvangen. De cliënten die een persoonsgebonden budget voor huishoudelijke verzorging hebben, bepalen zelf van wie zij huishoudelijke verzorging ontvangen.

Voor de hulpmiddelen is een contract afgesloten met één leverancier. Hier bestaat de keuzemogelijkheid tussen de keuzen uit een hulpmiddel middels zorg in natura of een persoonsgebonden budget.

Wijze waarop gecommuniceerd gaat worden over het onderwerp

In 2006 en 2007 zijn er diverse voorlichtingen gegeven over de individuele voorzieningen. Tijdens deze bijeenkomsten is informatie gegeven over de wijzigingen en over de voorzieningen die verstrekt worden. Daarnaast heeft er ten aanzien van de verordening een inspraaktraject plaatsgevonden.

Daarnaast kunnen mensen indien zij vragen hebben over de individuele voorzieningen, naast bij het Bureau maatschappelijke ondersteuning, ook terecht bij het loket Zorgwijzer.

3.7 Prestatievelden 7, 8 en 9: Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid

Binnen het terrein van de maatschappelijke opvang, het verslavingsbeleid en de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) staan de meest kwetsbare personen in de samenleving centraal. Het tegengaan van verkommering en verloedering van kwetsbare personen en overlastbestrijding vormen daarbij uitgangspunten.

De gemeente Bergen op Zoom is centrumgemeente voor de prestatievelden 7, 8 en 9 voor de regio Westelijk Noord-Brabant (bestaande uit de gemeenten Bergen op Zoom, Roosendaal, Woensdrecht, Steenbergen, Halderberge en Rucphen). In de kadernota Wmo (december 2005) is besloten om voor de drie prestatievelden te komen tot een gecombineerde beleidsnotitie. Door de zes gemeenten is de afgelopen tijd veel geïnvesteerd in het gezamenlijk formuleren van de beleidskaders voor deze prestatievelden.

Ter voorbereiding op de beleidsformulering heeft een extern bureau in het 1^e halfjaar van 2007 een inventariserend onderzoek uitgevoerd naar de kansen en knelpunten in de regio West-Brabant op het terrein van de maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid.

Status

De zes regiogemeenten hebben, onder leiding van centrumgemeente Bergen op Zoom, gezamenlijk een regionaal kompas voor de maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid opgesteld. Het regionaal kompas wordt naar verwachting in maart 2008 door de gemeenteraad van de centrumgemeente Bergen op Zoom vastgesteld en door de colleges van de regiogemeenten.

Visie

'Meedoen' is het uitgangspunt van de Wmo. Deelname aan de samenleving, ook door kwetsbare burgers, is het uitgangspunt van beleid. Kwetsbare mensen zijn mensen met een risico op uitval, de uitvallers zelf en de mensen die weer aanhaken. Zij dienen te worden voorzien in hun basale levensbehoeften en toegang te hebben tot maatschappelijke hulpbronnen, zoals inkomen, dagbesteding en zorg. De hulp dient snel en gemakkelijk beschikbaar te zijn en te worden geboden in de eigen omgeving.

Het bevorderen van de participatie van sociaal kwetsbare mensen vraagt om twee sporen:

- vermindering van de met hun gedrag gepaard gaande overlast;
- persoonsgerichte zorg.

Vanwege de complexiteit van het veld en de problematiek van de doelgroep dient dit in nauwe samenwerking met de betrokken partijen te gebeuren en is het van belang te investeren in preventie, opvang en herstel: om maatschappelijke uitval te voorkomen, instroom in de opvang te verminderen en maatschappelijk herstel en uitstroom uit de opvang te bevorderen.

Samenhang met andere velden of thema's

Het beleid op de prestatievelden 7, 8 en 9 hangt binnen de Wmo het nauwste samen met prestatieveld 1 (en dan met name het onderdeel leefbaarheid van de buurt of de wijk) en met prestatieveld 5 (participatie aan de samenleving van kwetsbare groepen). Buiten de Wmo zijn er raakvlakken met het veiligheidsbeleid (tegengaan van overlast), het volkshuisvestingsbeleid (zorgdragen voor voldoende woonvormen voor kwetsbare mensen) en met de Wet werk & bijstand (voorzien in inkomen en participatietrajecten).

Doel

Met het regionale beleid willen de zes gemeenten een aantal maatschappelijke effecten realiseren, te weten:

- meer (overlastgevende) zorgmijders in de zorg te krijgen;
- de leefsituatie van sociaal kwetsbare mensen te verbeteren;
- erkennen van gevoelens van onveiligheid die het gedrag van een deel van de doelgroep met zich meebrengt;
- verloedering en overlast bestrijden.

De gemeenten willen deze maatschappelijke effecten bereiken door het realiseren van een sluitende woon- en zorgketen voor sociaal kwetsbare mensen in de regio West-Brabant. Dit dient te gebeuren door middel van:

- een 100% sluitende samenwerking tussen alle betrokken partijen en instellingen;
- een persoonsgerichte benadering met behulp van individuele trajectplannen.

Monitoring voortgang

De wijze waarop de voortgang van het beleid gemeten zal worden, moet nog verder worden uitgewerkt.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

In het regionaal kompas zijn de volgende activiteiten opgenomen:

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Het realiseren van een voldoende infrastructuur (differentiatie in woon- en zorgvoorzieningen):</i>						
• Prestatieafspraken woningcorporaties B.o.Z.:						
o In kaart brengen behoefte	Eénmalig					
o Realiseren voldoende woonruimte	Continu					
• Regionaal convenant woonvoorzieningen ondertekenen	Eénmalig					
• Activiteiten vooruitlopend op reg. convenant:						
o Realiseren Skeve Huze B.o.Z.	Eénmalig					
o Hostel chronisch drugsverslaafden Roosendaal	Eénmalig					
o Woonvoorziening chronisch alcoholverslaafden B.o.Z.	Eénmalig					
<i>Realiseren sluitend signalerings- en zorgnetwerk (van bemoeizorg/toeleiding naar zorg):</i>						
• Regionale uitwerking van bemoeizorg	Eénmalig					
• Afspraken omtrent uitbreiding maatschappelijke steunsystemen	Continu					
<i>Plan van aanpak realiseren effectieve persoonsgerichte zorg (daarna uitvoering PvA)</i>	Eénmalig					

Maatregelen ter waarborging van de kwaliteit

In de subsidievoorwaarden zijn kwaliteitseisen opgenomen waaraan de organisatie die de subsidie ontvangt, moet voldoen. De uitvoering zal worden bewaakt middels de periodieke overleggen die met de uitvoerende organisatie plaatsvinden.

Hoe heeft de gemeente zich op de hoogte gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen?

Voorafgaand aan het opstellen van het regionaal kompas is door een extern beroep een inventariserend onderzoek gedaan naar de situatie in de regio Westelijk Noord-Brabant. In het kader van het onderzoek hebben zeer veel interviews plaatsgevonden; niet alleen met de wat grotere professionele aanbieders, maar ook met kleinere aanbieders, kleine vrijwilligersorganisaties en werkers in het veld.

Wijze waarop gecommuniceerd gaat worden over het onderwerp

In de regio is de afgelopen periode veel geïnvesteerd in het gezamenlijk formuleren van een kader voor het beleid op deze drie prestatievelden. Het overleg dient in de nabije toekomst nog uitgebreid te worden naar het zorgkantoor.

Voor wat betreft de uitvoering van de lokale aspecten van het beleid, zal de communicatie plaatsvinden via de reguliere kanalen, zoals overleg met de gesubsidieerde instellingen en andere partners, gemeentepagina en -website, en communicatie van de aanbieders richting hun doelgroep.

4. Uitwerking overige Wmo-thema's

Buiten de negen prestatievelden komt in dit hoofdstuk nog een drietal thema's aan de orde, te weten burgerparticipatie, benchmark & klanttevredenheidsonderzoek en de verbinding tussen de Wmo en de Wet werk & bijstand.

4.1 Burgerparticipatie

Burgerparticipatie speelt een belangrijke rol in de Wmo. In de Wmo staat dat de gemeente burgers – en speciaal cliënten – moet betrekken bij de voorbereiding van het beleid over maatschappelijke ondersteuning. In het collegeprogramma is aangegeven burgerparticipatie onder de Wmo nog steviger te willen neerzetten.

Status

Het beleid is vastgelegd in de notitie 'Burgerparticipatie en de Wmo'. (raadsbesluit, september 2007).

Visie

Burgers op gevarieerde en creatieve manieren betrekken bij de beleidsvoorbereiding en –uitvoering.

Samenhang met andere velden of thema's

Burgerparticipatie is een manier van werken en hangt derhalve samen met alle prestatievelden van de Wmo.

Doel

Voldoen aan de eisen die de Wmo ten aanzien van burgerparticipatie aan de gemeente stelt.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

In de notitie zijn de volgende activiteiten opgenomen:

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Beleidsvoorbereiding:</i> <ul style="list-style-type: none"> Toepassen protocol interactieve beleidsontwikkeling Meedenkrol voor klantenpanel en klankbordgroep Wmo (PWWZkring) 	Doorlopend					
	Enkele keren per jaar					
<i>Besluitvorming:</i> <ul style="list-style-type: none"> Adviesraden: meerdere doelgroepen vertegenwoordigen en samenwerken Evaluatie werkwijze adviesraden 	Doorlopend					
	Na afgesproken periode					
<i>Beleidsuitvoering:</i> <ul style="list-style-type: none"> Handhaven – en waar mogelijk uitbreiden – wijkgericht werken Klanttevredenheidskaarten voorzieningen Wmo 	Doorlopend					
	Doorlopend					

Hoe heeft de gemeente zich op de hoogte gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen?

Het beleid is opgesteld, mede naar aanleiding van de adviezen zoals die zijn uitgebracht door het lokale klantenpanel Wmo.

Wijze waarop gecommuniceerd gaat worden over het onderwerp

Over dit onderwerp wordt niet apart gecommuniceerd, maar vormt een onderdeel van interactieve beleidstrajecten en reguliere overleggen (met bijv. de adviesraden).

4.2 Benchmark en klanttevredenheidsonderzoek

Op grond van artikel 9 van de Wmo moet het college jaarlijks voor 1 juli de volgende twee zaken publiceren:

- de uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet; de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek;
- door het ministerie aangewezen gegevens over de prestaties van de gemeente op het gebied van maatschappelijke ondersteuning over het voorafgaande jaar; de uitkomsten van de benchmark.

De gemeente Bergen op Zoom heeft deelgenomen aan een landelijke benchmark die door SGBO is georganiseerd en uitgevoerd. De gemeente heeft de benodigde gegevens aan SGBO aangeleverd, die dit heeft verwerkt in een rapportage. Het klanttevredenheidsonderzoek wordt door de gemeente zelf uitgevoerd, maar de analysering van de gegevens vindt door SGBO plaats.

Status

De gemeente heeft deelgenomen aan de landelijke benchmark zoals georganiseerd door bureau SGBO. De definitieve resultaten van de benchmark 2007, zijn op 31 januari 2008 aan de gemeente toegezonden. Een samenvatting van de uitkomsten van de benchmark 2007 is te lezen in bijlage II.

Het klanttevredenheidsonderzoek wordt uitgevoerd in de maanden februari, maart en april van 2008.

Visie

Deelname aan de benchmark en het klanttevredenheidsonderzoek vergroot het inzicht in de prestaties van de gemeente op het terrein van de Wmo.

Samenhang met andere velden of thema's

De benchmark heeft betrekking op alle prestatievelden van de Wmo. Het klanttevredenheidsonderzoek heeft betrekking op prestatieveld 6 'het verlenen van individuele voorzieningen'.

Doel

Voldoen aan de eisen die de Wmo aan de gemeente stelt op t.a.v. de benchmark en het klanttevredenheidsonderzoek.

Monitoring voortgang

De benchmark en de het klanttevredenheidsonderzoek zijn beide instrumenten om de voortgang van het gemeentelijke Wmo-beleid te monitoren.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

In de notitie zijn de volgende activiteiten opgenomen:

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
• Deelname aan de landelijke benchmark 2008 (bureau SGBO)	Jaarlijks		*	*	*	*
• Deelname aan het landelijke klanttevredenheids-onderzoek 2008 (bureau SGBO)	Jaarlijks		*	*	*	*

Wijze waarop gecommuniceerd gaat worden over het onderwerp

Nadat de gegevens van de benchmark zijn geanalyseerd, zullen de uitkomsten aan het bestuur worden aangeboden en vervolgens wordt er via het huis-aan-huisblad gecommuniceerd richting de klant. Dit geldt ook voor het klanttevredenheidsonderzoek. Omdat dit laatste onderzoek nog wordt uitgevoerd, zal hierover op een later moment gecommuniceerd worden.

4.3 Verbinding Wmo - Wwb

De Wmo en de Wet werk & bijstand (Wwb) bieden verschillende mogelijkheden om hun instrumenten in samenhang in te zetten, waardoor een groter maatschappelijk effect kan worden bereikt. De kansen en mogelijkheden zijn beschreven in de notitie 'Raakvlakken Wmo-Wwb' die in september 2006 door het college is vastgesteld. M.n. het werkdeel van de Wwb biedt aanknopingspunten voor een verbinding met de Wmo.

Status

Momenteel wordt in de gemeente Bergen op Zoom gewerkt aan het opstellen van een arbeidsmarkt- en participatiebeleid. In deze nota zal expliciet aandacht zijn voor de verbinding tussen de Wwb en de Wmo. Naar verwachting zal de gemeenteraad de nota in september 2008 vaststellen.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?

In de notitie zijn de volgende activiteiten opgenomen:

	Frequentie	2008	2009	2010	2011	2012
Opstellen nota arbeidsmarkt- en participatiebeleid	Eénmalig					

Bijlage I Financieel overzicht prestatievelden Wmo

In deze bijlage is een overzicht opgenomen dat weergeeft welke producten (zoals opgenomen in de gemeentebegroting) een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de doelstellingen van de verschillende prestatievelden van de Wmo. De bedragen zijn ontleend aan de begroting 2008; het gaat dus om geraamde budgetten, niet om werkelijke uitgaven.

Prestatieveld 1			
Het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.			
Scenario 1: Huidig beleid	Bron	Totaal	
1	Bestuursondersteuning	Bgr. 2008	€ 48.359
2	Openbare orde politie	Bgr. 2008	€ 571.980
3	Straatreiniging	Bgr. 2008	€ 1.013.500
4	Openbare verlichting	Bgr. 2008	€ 1.158.500
5	Straatmeubilair	Bgr. 2008	€ 283.000
6	Verkeersafwikkeling	Bgr. 2008	€ 417.000
7	Openbaar vervoer	Bgr. 2008	€ 64.000
8	Speelvoorzieningen	Bgr. 2008	€ 435.000
9	Openbaar groen	Bgr. 2008	€ 3.891.000
10	Natuur en landschap	Bgr. 2008	€ 297.000
11	Huishoudelijk afval	Bgr. 2008	€ 726.000
12	Ruimtelijke plannen	Bgr. 2008	€ 738.000
13	Volkshuisvesting	Bgr. 2008	€ 314.000
14	Stedelijke vernieuwing	Bgr. 2008	€ 102.500
15	Herijking welzijnsbeleid	Bgr. 2008	€ 5.000
16	Preventieve gezondheidszorg	Bgr. 2008	€ 579.415
17	Buitensport	Bgr. 2008	€ 2.008.000
18	Binnensport	Bgr. 2008	€ 1.775.000
19	Sportstimulering	Bgr. 2008	€ 184.500
20	Zwemsport	Bgr. 2008	€ 1.827.000
21	Samenlevingsopbouw	Bgr. 2008	€ 165.724
22	Peuterspeelzaalwerk	Bgr. 2008	€ 713.000
23	Kinderopvang	Bgr. 2008	€ 89.000
24	Sociaal culturele accommodaties	Bgr. 2008	€ 1.885.000
25	Wijk en buurtbeheer	Bgr. 2008	€ 509.000
26	Bibliotheek	Bgr. 2008	€ 1.531.000
27	Beeldende kunst	Bgr. 2008	€ 60.000
28	Cultuurstimulering	Bgr. 2008	€ 221.000
29	Toerisme	Bgr. 2008	€ 1.400.000
30	markiezenhof	Bgr. 2008	€ 2.761.000
31	Educatie	Bgr. 2008	€ 2.123.000
32	Poppodium	Bgr. 2008	€ 1.338.000
33	Amateurkunst	Bgr. 2008	€ 318.000
34	Recreatieve voorzieningen	Bgr. 2008	€ 251.000
Totaal			€ 29.803.478

Prestatieveld 2

Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

Scenario 1: Huidig beleid		Bron	Totaal
1	Openbare orde politie	Begr. 2008	€ 63.020
2	Leerlingenvervoer	Begr. 2008	€ 818.000
3	Leerplichthandhaving	Begr. 2008	€ 101.000
4	Onderwijsverzorging	Begr. 2008	€ 259.500
5	OAB	Begr. 2008	€ 1.329.000
6	Rijksbijdrage schoolgaande asielzoekers	Begr. 2008	-€ 42.500
7	Rijksbijdrage RMC gelden	Begr. 2008	-€ 105.000
8	Rijksbijdrage OAB	Begr. 2008	-€ 1.160.000
9	Preventieve gezondheidszorg	Begr. 2008	€ 1.319.759
10	Doeluitkering	Begr. 2008	-€ 772.782
11	Samenlevingsopbouw	Begr. 2008	€ 213.067
12	Jeugd en jongerenwerk	Begr. 2008	€ 180.000
13	Prventief jeugdbeleid	Begr. 2008	€ 442.000
<i>Totaal</i>			€ 2.645.064

Prestatieveld 3

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Scenario 1: Huidig beleid		Bron	Totaal
1	Voorzieningen ouderen	Begr 2008	€ 99.000
<i>Totaal</i>			€ 99.000

Prestatieveld 4

Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Scenario 1: Huidig beleid		Bron	Totaal
1	CVTM	Begr. 2008	€ 165.000
2	Samenlevingsopbouw	Begr. 2008	€ 125.142
<i>Totaal</i>			€ 290.142

Prestatieveld 5

Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Scenario 1: Huidig beleid		Bron	Totaal
1	Vergoedingen	Begr. 2008	€ 956.156
2	Schuldhulp	Begr. 2008	€ 259.000
3	Gesubsidieerde arbeidsplaatsen	Begr. 2008	€ 1.227.000
4	Psycho-sociale hulp	Begr. 2008	€ 810.000
5	Integratie/inburgering	Begr. 2008	€ 364.000
6	Inburgering	Begr. 2008	€ 541.909
7	Rijksbijdrage inburgering	Begr. 2008	-€ 541.909
8	Voorziening gehandicapten	Begr. 2008	€ 28.000
9	Diensten bij wonen met zorg	Begr. 2008	€ 48.500
10	Project zon aan de Zeekant	Begr. 2008	€ 78.500
11	ADL clusters	Begr. 2008	€ 12.500
12	Voorziening ouderen	Begr. 2008	€ 896.000
13	Samenlevingsopbouw	Begr. 2008	€ 133.067
<i>Totaal</i>			€ 4.812.723

Prestatieveld 6

Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Scenario 1: Huidig beleid		Bron	Totaal
1	Vergoedingen	Begr. 2008	€ 738.844
2	Huishoudelijke verzorging	Begr. 2008	€ 7.042.000
3	Rolstoelvoorzieningen	Begr. 2008	€ 775.000
4	Woonvoorzieningen	Begr. 2008	€ 790.000
5	Vervoersvoorzieningen	Begr. 2008	€ 1.944.500
6	Besluit bijdragen AWBZ	Begr. 2008	€ 100.500
7	Indicatiestellingen	Begr. 2008	€ 100.000
8	WMO uitvoeringskosten	Begr. 2008	€ 1.152.000
<i>Totaal</i>			€ 12.642.844

Prestatieveld 7**Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang.****Scenario 1: Huidig beleid****Bron****Totaal**

1	Maatschappelijke opvang	Begr. 2008	€ 471.130
2	Doeluitkering	Begr. 2008	-€ 471.130
<i>Totaal</i>			€ 0

Prestatieveld 8**Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.****Scenario 1: Huidig beleid****Bron****Totaal**

1	OGGZ	Begr. 2008	€ 569.800
2	Doeluitkering	Begr. 2008	-€ 569.800
3	Collectieve GGZ preventie	Begr. 2008	€ 40.500
4	Preventieve Gezondheidszorg - OGGZ	Begr. 2008	€ 53.646
<i>Totaal</i>			€ 94.146

Prestatieveld 9**Het bevorderen van verslavingsbeleid.****Scenario 1: Huidig beleid****Bron****Totaal**

1	Verslavingsbeleid	Begr. 2008	€ 611.247
2	Doeluitkering	Begr. 2008	-€ 611.247
<i>Totaal</i>			€ 0

Prestatieveld	Scenario's			
				0
Uitgaven WMO				
Prestatieveld 1				€ 29.803.478
Prestatieveld 2				€ 2.645.064
Prestatieveld 3				€ 99.000
Prestatieveld 4				€ 290.142
Prestatieveld 5				€ 4.812.723
Prestatieveld 6				€ 12.642.844
Prestatieveld 7				€ 0
Prestatieveld 8				€ 94.146
Prestatieveld 9				€ 0
Totaal uitgaven				€ 50.387.397
			Uitk fac	
			€	
Inkomsten	Cluster sociaal	21.781.791	1,45	€ 31.583.582
	Intergratieuitkering			€ 6.375.467
	WMO			€ 1.419.192
	Suppletieuitkering			€ 39.378.241
	WMO			
Saldo				€ 11.009.156

Werking van de Wmo: bevindingen n.a.v. de benchmark 2006/2007

1. Aanleiding benchmark

De Wet maatschappelijke ondersteuning – Wmo – is op 1 januari 2007 in werking getreden. Deze wet verplicht de gemeenten om jaarlijks voor 1 juli gegevens over de prestaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning te publiceren. Omdat vorig jaar het eerste Wmo-jaar was, kon niet voor 1 juli 2007 gepubliceerd worden en gebeurt dit voor 1 juli 2008.

De gemeente Bergen op Zoom heeft samen met circa 150 andere gemeenten deelgenomen aan een landelijke benchmark van het bedrijf SGBO, waarbij gegevens over de Wmo zijn verzameld. Deze gegevens worden in september op www.watdoetjegemeente.nl gepubliceerd. Op dit moment zijn een Managementsamenvatting van de prestaties van de gemeente Bergen op Zoom en een zogenaamd kringrapport beschikbaar. Het kringrapport bevat de informatie van Bergen op Zoom en 11 andere gemeenten waarmee vergeleken is.

In dit document wordt in het kort toegelicht wat een benchmark is en wat de belangrijkste conclusies zijn.

2. Benchmark: wat is het en hoe wordt het uitgevoerd?

Wat is een benchmark

Een benchmark is een manier om te beoordelen hoe de prestaties van de gemeente zijn. De prestaties van de eigen gemeente worden afgezet tegen prestaties van andere gemeenten. Daarbij is het belangrijk dat vergeleken wordt met gemeenten die wat betreft omvang en in dit geval bevolkingsopbouw ongeveer hetzelfde zijn.

Als blijkt dat de eigen gemeente onder het gemiddelde scoort is het van belang na te gaan hoe dat komt. Vervolgens kan de gemeente maatregelen nemen tot verbetering als dat nodig is.

Hoe is de benchmark uitgevoerd

Het onderzoek bestond uit 39 vragen die verdeeld zijn over de 9 prestatievelden van de Wmo. De vragen zijn ingevuld door medewerkers van de gemeente die kennis hebben van de verschillende onderwerpen. Vervolgens zijn de antwoorden door SGBO – het bedrijf dat de benchmark heeft begeleid – verzameld en in een rapport geplaatst.

3. Uitkomsten en conclusies

Uit de Managementsamenvatting en het kringrapport heeft de gemeente de onderstaande uitkomsten en conclusies gehaald. Hierbij is de volgorde in de Managementrapportage aangehouden

Eigenbijdragebeleid

In Bergen op Zoom wordt, net als in alle andere gemeenten die deelnemen aan de benchmark, een eigen bijdrage gevraagd voor hulp bij het huishouden. Daarnaast wordt bij financiële tegemoetkomingen voor woningaanpassingen de financiële draagkracht van een verzoeker berekend; 50% van de andere gemeenten doet dat ook.

Kwaliteit

Bergen op Zoom probeert via het opnemen van kwaliteitseisen in contracten, het monitoren van geleverde kwaliteit en het verplichten van aanbieders van voorzieningen tot een klanttevredenheidsonderzoek, de kwaliteit te bevorderen.

We hanteren nog geen servicenormen maar onderkennen wel de noodzaak er van en zullen die gaan ontwikkelen in relatie tot publieksdiensten.

Samenhang tussen de prestatievelden en met andere beleidsterreinen

Bergen op Zoom scoort op het punt van integraal beleid in relatie tot Wmo-beleid hoger dan het gemiddelde in de benchmark. Dit is een positief punt en geeft aan dat onze gemeente zo veel mogelijk probeert de zaken in zijn geheel te bekijken en niet in onderdelen apart. De nota's Vooruitzien in voorzieningen, Wonen in relatie tot welzijn en zorg en de Kadernota Wmo kunnen hierin een goede bijdrage leveren.

Beleidsparticipatie

Bergen op Zoom betreft burgers bij alle prestatievelden. Dit zou wat vaker mogen als het gaat om de prestatievelden 2 en 4, omdat we daar onder het gemiddelde scoren.

Verder is er vaak overleg met diverse overlegplatformen zoals wijkraden en adviesraden.

In de benchmark scoort Bergen op Zoom negatief op de vraag of overleg met de Wmo-raad plaatsvindt. Dit komt doordat we geen Wmo-raad hebben. Die noodzaak is niet aanwezig omdat we geregeld advies vragen aan de Gehandicaptenadviesraad, de Integratieadviesraad, de Jeugdraad en de Ouderenadviesraad.

Ketenafspraken jeugd en geestelijke gezondheidszorg

Wat betreft preventieve ondersteuning van de jeugd zijn er in Bergen op Zoom, zoals in circa 75% van de andere gemeenten, ketenafspraken gemaakt.

Als het gaat om de geestelijke gezondheidszorg, dan zijn er ketenafspraken over de gemeentelijke regie en prestatieafspraken, maar missen we ketenafspraken op voorzieningenniveau en cliëntniveau. Op dit moment wordt door de gemeente in overleg met betrokken organisaties verkend welke afspraken daarover gemaakt kunnen gaan worden.

Aanbod prestatievelden 2, 3, 4

2= preventieve ondersteuning aan ouders en jongeren

3= het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning

4= ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers

De gemeente biedt alle faciliteiten op het gebied van opvoedondersteuning die in de benchmark worden genoemd, zoals een opvoedcursus, individuele begeleiding en Zorg Advies Teams.

Bij het Zorgloket van Zorgwijzer wordt een breed scala aan Wmo-diensten aangeboden (informatie, bemiddeling, doorverwijzing, aanvragen), behalve de besluitvorming over een aanvraag: dat wordt door de gemeente zelf gedaan. Als het gaat om de faciliteiten op het gebied van cliëntondersteuning dan valt op dat Zorgwijzer veel aanbiedt, met uitzondering van monitoring en evaluatie van externe dienstverlening, hulp bij klachten, bezwaar en beroep en het faciliteren van lotgenotencontact.

Aanbod prestatievelen 7, 8, 9

7= het bieden van maatschappelijke opvang

8= het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg

9= het bevorderen van verslavingsbeleid

Op het gebied van vrouwenopvang en huiselijk geweld onderneemt de gemeente alle activiteiten die in de benchmark worden genoemd om de vrouwenopvang te bevorderen en huiselijk geweld te voorkomen.

Waar het gaat om het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg en het tegengaan van dak- en thuisloosheid biedt de gemeente veel activiteiten aan, waardoor ze boven het gemiddelde scoort. Niet worden een infoloket en individuele trajectplannen voor dak- en thuislozen aangeboden. Dit is een beleidskeuze van de gemeente, die in de nabije toekomst niet zal wijzigen.

De gemeente biedt alle vormen van ondersteuning en faciliteiten voor de maatschappelijke zorg voor verslaafden en voor de beperking van de overlast door verslaving zoals die in het onderzoek worden genoemd. Denk daarbij aan een opvanglocatie en het toeleiden naar zorg.

Wmo-uitgaven

De gemeente was op het moment van de benchmark niet in de gelegenheid om de Wmo-uitgaven tijdig in beeld te brengen, waardoor er geen informatie over is opgenomen in de rapporten. Nu kunnen we u meedelen dat het gaat om circa € 17 mln werkelijke uitgaven in 2007. Het gaat om de zogenaamde IV3-posten: dit betreft de uitgaven in ruime zin aan hulp bij het huishouden, gehandicaptenvoorzieningen, maatschappelijk werk en sociaal-cultureel werk. De gemeente heeft echter meer aan de Wmo uitgegeven dan de bovengenoemde kosten, bijvoorbeeld ook aan openbare geestelijke gezondheidszorg. Omdat het lastig is om gemeenten onderling te vergelijken op financieel gebied is er voor gekozen om alleen de IV3-posten te inventariseren.

Per inwoner zien de bedragen er als volgt uit:

- Maatschappelijke begeleiding en advies:	€ 64,50
- Huishoudelijke verzorging:	€ 98,31
- Sociaal-cultureel werk:	€ 55,92
- Voorzieningen gehandicapten:	€ 43,30

Thuiswonende 75+-ers

Een doel van de Wmo is om zoveel mogelijk mensen langer thuis te laten wonen. In Bergen op Zoom woont 89,45% van alle 75+-ers thuis. Dat is hoog, maar wijkt niet veel af van de percentages van de andere gemeenten (87,31 %).

Huiselijk geweld

In Bergen op Zoom zijn in 2006 36 meldingen van huiselijk geweld per 10.000 inwoners ontvangen bij de politie. Dit is ongeveer evenveel als bij andere gemeenten met dezelfde omvang. Ook kan er gemeld worden bij het meldpunt kindermishandeling. Vaak wordt een stijging zichtbaar zodra de gemeente meer inzet pleegt op het voorkomen van huiselijk geweld. De gemeente Bergen op Zoom stelt op gemeente- of regioniveau in ieder geval zo veel mogelijk voorzieningen beschikbaar om huiselijk geweld te voorkomen.

Tevredenheid onder vragers van maatschappelijke ondersteuning

Het gemiddelde rapportcijfer (tevredenheid van klanten) voor dienstverlening in het loket is maar liefst een 8,29! Daar is de gemeente uiteraard erg tevreden mee, maar we horen het ook graag als u niet tevreden bent over het Zorgloket.

4. Vragen of nadere informatie?

Bel of mail Lydia van Oudenaren. Zij is bereikbaar via telefoonnummer 0164 – 27 72 03 of e-mail: L.C.R.VanOudenaren@bergenopzoom.nl.

Bijlage III Overzicht gebruikte afkortingen

AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
BOS	Buurt – Onderwijs – Sport (stimuleringsproject)
CAK	Centraal administratiekantoor
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
ISV	Integrale stedelijke vernieuwing
KCV	Kleinschalig collectief vervoer
LSB	Lokaal sociaal beleid
MADD	Make a difference day
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
SVB	Sociale verzekeringsbank
TOS	Thuis op straat (methodiek voor jongerenwerk)
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport
Wcpv	Wet collectieve preventie volksgezondheid
Wi	Wet inburgering
WFA	
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wwb	Wet werk & bijstand
ZAT	Zorgadviesteam